

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

MOKINIO KREPŠELIO LĖŠŲ PLANAVIMO IR NAUDOJIMO VERTINIMAS

2012 m. balandžio 3 d. Nr. FA-P-34-1-2

Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-06-10 pavedimą Nr. P-34-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Augustė Baradinskaitė (grupės vadovė)

Irma Pagonienė

Loreta Tomickytė-Šajaukienė

Auditas pradėtas 2011-06-10

Auditas baigtas 2012-03-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	5
Audito rezultatai	7
1. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti poreikio planavimas	7
1.1. Veiksniai, turintys įtakos planuojamų lėšų dydžiui	8
1.1.1. Metodikoje nustatyti koeficientai	9
1.1.2. Mokinių registro duomenys	13
1.1.3. Savivaldybių vykdoma švietimo politika	17
1.2. Planuotų lėšų tikslinimas biudžetiniais metais	21
2. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti panaudojimas	23
3. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti planavimas ir naudojimas ikimokykliniam ugdymui	30
4. Lėšų planavimas ir naudojimas valstybinėse švietimo įstaigose	31
Išvados ir rekomendacijos	34
Priedai	38

IŽANGA

Vyriausybė, įgyvendindama savo programas, patvirtino jų įgyvendinimo priemones¹, kurių vieni iš tikslų – racionaliau, skaidriau naudoti švietimui skirtas lėšas ir valstybės lėšomis užtikrinti vidurinį išsilavinimą kiekvienam jaunuoliui, įgyvendinant mokyklų finansavimą pagal principą „pinigai seka paskui vaiką“. Atsižvelgdama į šiuos tikslus, Vyriausybė patvirtino Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodiką² (toliau – Metodika) ir Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatas³, kurios, įgyvendinus mokinio krepšelio įvedimo etapus, buvo panaikintos 2010 metais.

Įgyvendinant Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatas, nuo 2002 metų pradėtas taikyti lėšų skyrimo vienam mokiniui principas – mokinio krepšelis.

Vadovaujantis Švietimo įstatymu⁴ mokinio krepšelio lėšos skiriamos formaliojo švietimo⁵ programoms valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose, ir neformaliojo vaikų švietimo⁶ programoms finansuoti. Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimą ir paskirstymą mokinių mokymo reikmėms reglamentuoja Metodika. Mokinio krepšelio lėšos skiriamos mokymo reikmėms, t. y. tiesiogiai su švietimo procesu susijusioms išlaidoms apmokėti, o lėšas mokyklos ūkiui valdyti ir naudoti, mokiniams vežioti ir kitoms ūkio išlaidoms apmokėti skiria mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija savo nustatyta tvarka.

Metodika taikoma planuojant ir paskirstant mokinio krepšelio lėšas valstybinėms, savivaldybių ir nevalstybinėms mokykloms, teikiančioms bendrąjį, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, taip pat pedagoginėms psichologinėms tarnyboms ir neformaliojo švietimo įstaigoms.

Savivaldybėms mokinio krepšelio lėšos skiriamos kaip valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija savivaldybių biudžetams. Dotacija tvirtinama atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. Švietimo ir mokslo ministerija, vadovaudamasi Metodika, planuoja ir paskirsto lėšas savivaldybėms, o savivaldybės – savivaldybių ir nevalstybinėms švietimo įstaigoms (toliau – švietimo įstaigoms).

¹ Vyriausybės 2001-02-09 nutarimu Nr. 149 patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000–2004 metų programos įgyvendinimo priemonės, VII skyrius „Švietimas ir mokslas“, 11 p. ir Vyriausybės 2001-10-04 nutarimu Nr. 1196 patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonės, II skyrius „Švietimas ir mokslas“, 42 p.

² Vyriausybės 2001-06-27 nutarimas Nr. 785 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos priemonių įgyvendinimo“.

³ Vyriausybės 2001-12-14 nutarimu Nr. 1520 patvirtintos Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatos (2010-04-07 nutarimu Nr. 373 pripažintos netekusiomis galios nuo 2010-04-11).

⁴ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija), 67 str. 1 d.

⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija) 2 str. 3 p. formalusis švietimas – švietimas, vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis ir vidurinis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti, o pagal 6 str. 1 p. formalusis švietimas apima pradinį, pagrindinį, vidurinį ugdymą, formalųjį profesinį mokymą ir aukštojo mokslo studijas.

⁶ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija) 2 str. 17 p. neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas, o pagal 6 str. 2 p. neformalusis švietimas apima ikimokyklinį, priešmokyklinį, kitą neformalųjį vaikų ir suaugusiųjų švietimą.

Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžias valstybines švietimo įstaigas ministerija finansuoja iš vykdomų programų lėšų Biudžeto sandaros įstatymo⁷ nustatyta tvarka.

Audito tikslas – įvertinti mokinio krepšelio lėšų planavimą ir naudojimą.

Auditas atliktas Švietimo ir mokslo ministerijoje ir 19-oje savivaldybių, kuriose 2011 metais atliekamas valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas: Vilniaus, Klaipėdos, Kauno, Alytaus, Šiaulių ir Panevėžio miestų, Ukmergės, Širvintų, Plungės, Mažeikių, Telšių, Kauno, Kėdainių, Prienų, Radviliškio ir Kelmės rajonų, Elektrėnų, Marijampolės ir Druskininkų.

Audituojamas laikotarpis – 2011 metai, pokyčių analizei buvo naudojami 2002–2011 m. faktiniai duomenys ir 2012 m. planuojami rodikliai.

---

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 1 p.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Per 2002–2012 metus savivaldybėms buvo skirta iš viso 17 343 195 tūkst. Lt specialiosios tikslinės dotacijos lėšų mokinio krepšeliui finansuoti (toliau – mokinio krepšelio lėšos).

Ribotos apimties valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁸. Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido audito darbą sutelkti didžiausios rizikos srityse;

- įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, įsakymų, tvarkų, taisyklių ir kitų teisės aktų peržiūra (kontrolės aplinkos tyrimas);

- išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Atlikdami savarankiškas audito procedūras vertinome:

- ar mokinio krepšelio lėšų planavimą reglamentuojantys teisės aktai savivaldybėse užtikrina lėšų skyrimo vienam mokiniui principo įgyvendinimą;

- ar valstybinės švietimo įstaigos, teikiančios ikimokyklinį, priešmokyklinį ir bendrąjį ugdymus, finansuojamos pagal lėšų skyrimo vienam mokiniui principą;

- ar Švietimo ir mokslo ministerija naudoja tikslus ir patikimus savivaldybių duomenis mokinio krepšelio lėšų planavimui;

- ar Švietimo ir mokslo ministerija pagal teisės aktus planuoja mokinio krepšelio lėšų poreikį savivaldybėms;

- ar savivaldybėse ir jų švietimo įstaigose mokinio krepšelio lėšos paskirstomos ir naudojamos pagal teisės aktus.

Savarankiškas audito procedūras atlikome Švietimo ir mokslo ministerijoje, jai pavaldžioje įstaigoje Švietimo informacinių technologijų centre ir 19-oje savivaldybių, kuriose 2011 metais atliekamas valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas, ir šių savivaldybių ikimokyklinį, priešmokyklinį ir bendrąjį ugdymus teikiančiose švietimo įstaigose. Taip pat naudojome ankstesniais metais atliktų valstybinių finansinių (teisėtumo) auditų rezultatais bei analizavome 2003–2012 m. Lietuvos ir kitų šalių švietimo rodiklių tendencijas.

Audito metu analizavome Metodikos nuostatas ir jų pakeitimus, švietimo rodiklių (mokinių skaičiaus, mokinio krepšelio lėšų ir jų įtakojančių veiksnių, pedagogų skaičiaus ir išlaidų jų darbo užmokesčiui ir kt.) pokyčių tendencijas. Palyginome Mokinių registro duomenis su faktiniais savivaldybių ir švietimo įstaigų duomenimis. Naudodamiesi Mokinių registro duomenimis apskaičiavome mokinio krepšelio lėšas, kurias palyginome su savivaldybėms ir švietimo įstaigoms

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

---

skirtomis lėšomis. Analizavome Švietimo ir mokslo ministerijos pateiktus duomenis apie mokinio krepšelio lėšų planavimą ir panaudojimą, valstybinių švietimo įstaigų finansavimą. Audituojamose savivaldybėse ir jų švietimo įstaigose 2011 metais atlikome savarankiškas audito procedūras, susijusias su mokinio krepšelio lėšų planavimu, paskirstymu, patikslinimu metų eigoje, panaudojimu, Mokinių registro duomenų patikimumo vertinimu, mokinio krepšeliu ikimokykliniam ugdymui. Šiose savivaldybėse ir 310 jų švietimo įstaigų atlikome apklausą apie Metodiką, mokinio krepšelio lėšų planavimą, paskirstymą ir panaudojimą, mokinio krepšeli ikimokykliniam ugdymui.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo ir analitinės audito procedūras.

AUDITO REZULTATAI

1. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti poreikio planavimas

Švietimo ir mokslo ministerija, vadovaudamasi atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo planu⁹, kasmet Finansų ministerijai teikia duomenis apie valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti lėšų (toliau – mokinio krepšelio lėšos) poreikį kiekvienos savivaldybės biudžetui.

Švietimo ir mokslo ministerija mokinio krepšelio lėšų poreikį savivaldybėms apskaičiuoja vadovaudamasi Metodika¹⁰, kuri reglamentuoja šių lėšų apskaičiavimą ir paskirstymą mokinių, besimokančių pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio arba vidurinio ugdymo programą, mokymo reikmėms tenkinti, o nuo 2011 m. ir ikimokykliniam ugdymui. Metodikoje taip pat reglamentuojama, kaip nustatyti mokinio krepšelio dydį (toliau – MK dydis) vienam sutartiniam mokiniui (apskaičiuojama pagal Metodiką) vienerių metų mokymo reikmėms.

Švietimo ir mokslo ministerija planuodama mokinio krepšelio lėšas ateinantiems biudžetiniams metams naudojami švietimo įstaigų Mokinių registre¹¹ pateiktais duomenimis apie kiekvieną mokinį einamųjų metų rugsėjo 1 d. Mokiniui pereinant iš vienos savivaldybės finansuojamos švietimo įstaigos į kitos savivaldybės arba į valstybės biudžeto asignavimų valdytojo finansuojamą valstybinę švietimo įstaigą ar atvirkščiai, mokinio krepšelis keliauja paskui jį¹².

Pagal Metodiką apskaičiuotas MK dydis ir kiekvienai savivaldybei apskaičiuotos mokinio krepšelio lėšos tvirtinami atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu.

Nuo 2012 metų šiuo įstatymu¹³ mokinio krepšelio lėšos bendra suma tvirtinamos Švietimo ir mokslo ministerijai, kuri jas paskirsto kiekvienai savivaldybei, o savivaldybės – savivaldybių ir nevalstybinėms švietimo įstaigoms, vadovaudamasi Metodika. Mokinio krepšelio lėšų planavimo schema pateikta ataskaitos 1 priede.

⁹ Vyriausybės nutarimais (pvz., 2011-02-28 Nr. 232, 2010-03-24 Nr. 300, 2009-03-04 Nr. 153) kasmet tvirtinamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo planas.

¹⁰ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (su vėlesniais pakeitimais).

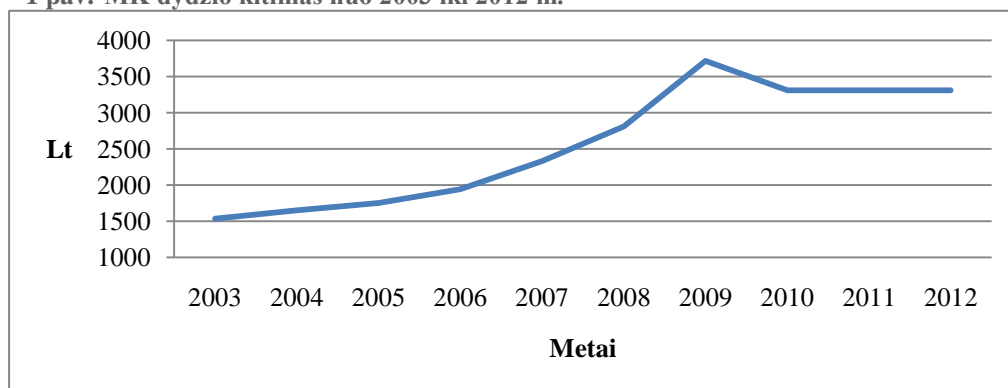
¹¹ Švietimo ir mokslo ministro 2008-02-08 įsakymas Nr. ISAK-353 „Dėl Mokinių registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“.

¹² Atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas (pvz., 2011-12-20 Nr. XI-1823, 3 str. 3d., 2010-12-09 Nr. XI-1210, 3 str. 3 d., 2009-12-10 Nr. XI-563, 3 str. 3 d.).

¹³ Lietuvos Respublikos 2012 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2011-12-20 Nr. XI-1823, 4 priedėlis.

MK dydis nuo 2003 m. iki 2012 m. padidėjo du kartus: nuo 1 538 Lt 2003 m. iki 3 310 Lt 2012 m. (2009 m. buvo padidėjęs iki 3 774 Lt). Pastaruosius trejus metus šis dydis nekito (žr. 1 pav.).

1 pav. MK dydžio kitimas nuo 2003 iki 2012 m.*

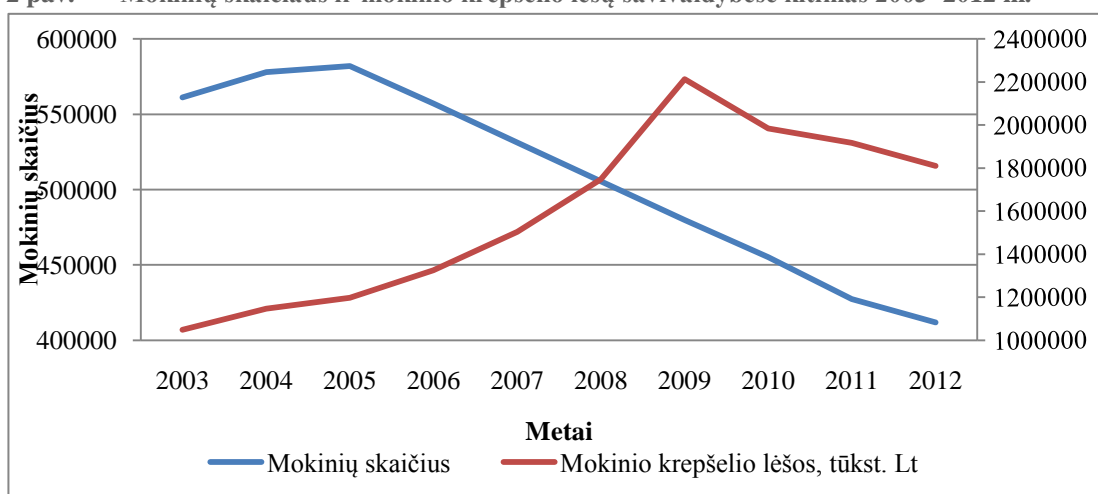

* Nenaudojome 2002 m. duomenų, nes nėra informacijos apie mokinių skaičių.

Šaltinis – Valstybės kontrolė.

Mokinių skaičiui mažėjant, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu savivaldybėms patvirtintos mokinio krepšelio lėšos didėjo. Nuo 2003 m. iki 2012 m. mokinių skaičius sumažėjo 149 262, arba 26,6 proc., o mokinio krepšelio lėšos padidėjo 760 068,5 tūkst. Lt, arba 72,4 proc. (žr. 2 pav.).

2 pav. Mokinių skaičiaus ir mokinio krepšelio lėšų savivaldybėse kitimas 2003–2012 m.*

* Be ikimokyklinio ugdymo mokinių ir jiems skirtų mokinio krepšelio lėšų, kurios skiriamos tik nuo 2011 metų. Duomenų apie mokinių skaičių 2002 m. nėra, o 2012 m. duomenys gali keistis dėl sumažėsiančio mokinių skaičiaus 2012-09-01.

Šaltinis – Valstybės kontrolė ir Švietimo informacinių technologijų centro duomenys apie mokinių skaičių.

1.1. Veiksniai, turintys įtakos planuojamų lėšų dydžiui

Savivaldybėms planuodama mokinio krepšelio lėšas Švietimo ir mokslo ministerija taiko Metodikoje nustatytus dydžius ir naudoja Mokinių registro duomenis. Planuojamo mokinio krepšelio lėšų dydžiui turi įtakos ne tik šie veiksniai, bet ir savivaldybių atstovaujamojo institucijų

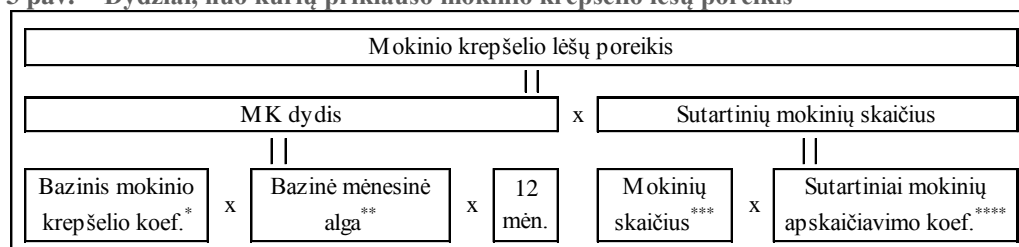

(savivaldybių tarybų) priimti sprendimai įgyvendinant valstybinę švietimo politiką savivaldybėse, nustatant ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti¹⁴.

1.1.1. Metodikoje nustatyti koeficientai

Mokinio krepšelio lėšų poreikis kiekvienai savivaldybei apskaičiuojamas MK dydį padauginus iš švietimo įstaigų sutartinių mokinių skaičiaus (žr. 3 pav.).

3 pav. Dydžiai, nuo kurių priklauso mokinio krepšelio lėšų poreikis

* Apskaičiuotas pagal Metodikoje nustatytus kriterijus.

** Tvirtinama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais.

*** Švietimo įstaigų Mokinių registre užregistruotas mokinių skaičius einamųjų metų rugsėjo 1 d.

**** Metodikoje nustatyti koeficientai, kuriuos Mokinių registras pritaiko kiekvienam mokiniui pagal švietimo įstaigų užregistruotus duomenis.

Šaltinis – Valstybės kontrolė.

MK dydis

Jis apskaičiuojamas bazinį mokinio krepšelio koeficientą padauginus iš Vyriausybės nutarimu patvirtintos bazinės mėnesinės algos ir 12 mėnesių.

Įtaką MK dydžio 2003–2012 metais augimui turėjo 85,2 proc. padidėjęs bazinis mokinio krepšelio koeficientas ir 16,2 proc. padidėjusi bazinė mėnesinė alga (žr. 2 priedo 1 lentelę).

Bazinis mokinio krepšelio koeficientas didėjo dėl šių priežasčių:

– augo vidutinio sąlyginio pedagogo tarifinio atlygio koeficientas R. Jis apskaičiuojamas atsižvelgiant į atitinkamos kvalifikacinės kategorijos, pedagoginio darbo stažą turinčių mokytojų skaičių ir švietimo ir mokslo ministro patvirtintus pedagogų tarifinių atlygių koeficientus. Koeficientas 2003–2012 metais didėjo 67,8 proc. (žr. 2 priedo 2 lentelę);

– keitėsi per savaitę tarifikuojamų pedagoginio darbo valandų skaičiaus 1–10 klasėse vidurkis. Pedagoginės darbo valandos apima pamokų laiką ir laiką pasirengimui pamokoms, sąsiuvinų taisymui, vadovavimui klasei ir pan. Pagal bendruosius ugdymų planus¹⁵ maksimalus galimas pamokų skaičius ir tarifikuojamų papildomų valandų pasirengimui pamokoms, sąsiuvinų taisymui, vadovavimui klasei ir kt. skaičius didėjo (žr. 2 priedo 3 ir 4 lenteles);

¹⁴ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija), 58 str. 1 d. 1 p.

¹⁵ Švietimo ir mokslo ministro įsakymais tvirtinami atitinkamų metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai, pagal kuriuos švietimo įstaigos sudaro savo įstaigos ugdymo planus (pvz., 2011-06-07 įsakymu Nr. V-1016 patvirtinti 2011-2013 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai, o 2011-06-07 įsakymu Nr. V-1017 patvirtintas 2011-2013 metų pradinio ugdymo programos bendrasis ugdymo planas).

– keitėsi mokymo reikmių koeficientai ir buvo įvestos naujos mokymo reikmės: pedagoginei psichologinei pagalbai organizuoti, brandos egzaminams organizuoti ir vykdyti, bendrąjį ugdymą teikiančių mokyklų išorės vertinimui organizuoti, profesinės linkmės moduliams neformaliojo švietimo mokyklose finansuoti, neformaliajam švietimui, papildančiam bendrąsias pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, vadovėliams ir mokymo priemonėms, mokinių pažintinei veiklai ir profesiniam orientavimui, mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, informacinėms komunikacinėms technologijoms diegti ir naudoti (žr. 2 priedo 5 lentelę).

Sutartinių mokinių skaičius

Sutartinių mokinių skaičius priklauso ne tik nuo mokinių skaičiaus, bet ir nuo sutartinių mokinių apskaičiavimo koeficientų (toliau – sutartiniai koeficientai). Sutartinių koeficientų dydis priklauso nuo atitinkamam ugdymo koncentrai¹⁶ būtino pedagoginių darbo valandų skaičiaus per savaitę ir mokinių skaičiaus vidurkio klasėse.

Didesni sutartiniai koeficientai taikomi didesniems ugdymo koncentrams ir mažesnį vidutinį mokinių skaičiaus vidurkį klasėse turinčioms švietimo įstaigoms. Kadangi kaimo švietimo įstaigose mokinių skaičiaus vidurkis klasėse mažesnis, joms taikomi didesni sutartiniai koeficientai. Didesni sutartiniai koeficientai taikomi tautinių mažumų, jaunimo, ligoninių, sanatorijų, specialiosioms mokykloms, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, o mažesni – suaugusiųjų mokykloms, mokiniams, kurie mokosi savarankiškai ar namie, taip pat jungtinėms klasėms.

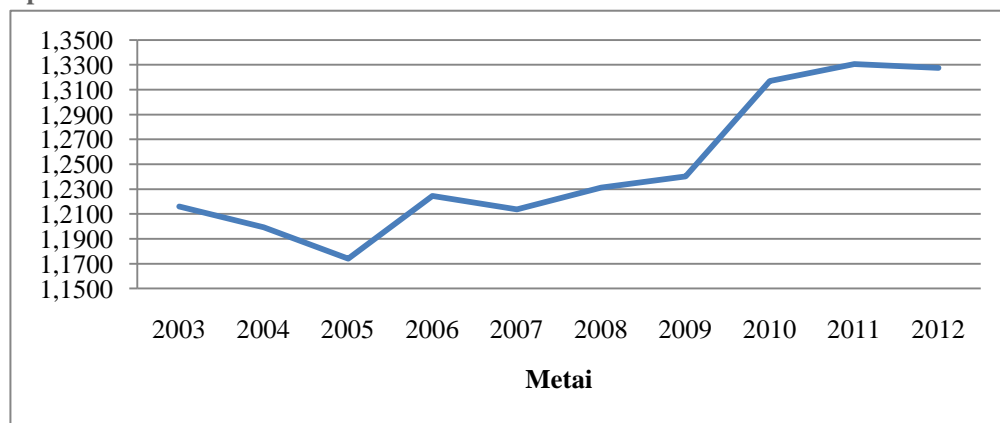
Mokiniui apskaičiuotas sutartinis koeficientas, padaugintas iš MK dydžio, nustato, kiek mokinio krepšelio lėšų planuojama skirti mokinio ugdymui per vienerius metus.

Taigi atitinkamos švietimo įstaigos sutartinių mokinių skaičius, padaugintas iš MK dydžio, nustato, kiek mokinio krepšelio lėšų planuojama skirti atitinkamai švietimo įstaigai per metus, atsižvelgiant į jos tipą, ugdymo koncentrą, vietovę – mieste ar kaime yra švietimo įstaiga, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tautinių mažumų mokyklų mokinius ir pan.

Mokinių skaičius 2003–2012 metais savivaldybėse sumažėjo 26,6 proc., o sutartinių mokinių – 19,9 proc., arba 1,3 karto lėčiau, nes pagal Metodiką buvo keičiami sutartiniai koeficientai. Vidutinis sutartinis koeficientas šiuo laikotarpiu padidėjo 9,2 proc. (žr. 4 pav.).

¹⁶ 1–4, 5–8, 9–10, 11–12 klasės.

4 pav. Vidutinio sutartinio koeficiento kitimas 2003–2012 m.*

* 2002 m. duomenų nėra, o 2012 m. duomenys gali keistis dėl sumažėsančio mokinių skaičiaus 2012-09-01.

Šaltinis – Valstybės kontrolė.

Vidutinis sutartinis koeficientas didėjo, nes kasmet buvo tikslinama Metodika: keičiami kai kurių švietimo įstaigų ar mokymosi būdų (savarankiškas, nuotolinis, mokymas namie ir pan.) sutartiniai koeficientai, juos didinantys ar mažinantys procentai, tikslinamas klasių mokinių skaičiaus vidurkis, turintis įtakos sutartinių koeficientų dydžiui, įvedami sutartiniai koeficientai naujiems ugdymams (priešmokyklinis, ikimokyklinis) ir pan. Keičiant Metodiką, kai kurie sutartiniai koeficientai buvo didinami, kai kurie – mažinami.

Pavyzdys

Sutartinių koeficientų didinimas:

– miesto pagrindinių mokyklų 2003 m.: 1–4 kl. – 0,8208, 5–8 kl. – 1,0000, 9–10 kl. – 1,1913. 2012 m.: 1–4 kl. – 0,9461 (15,3 proc. didesni), 5–8 kl. – 1,2064 (20,6 proc. didesni), 9–10 kl. – 1,4077 (18,2 proc. didesni);

– gyvenvietės pradinės mokyklos, kurioje mokosi nuo 51 iki 80 mokinių, sutartiniai koeficientai 2003 m. buvo 1,1924, o 2012 m. 1,2435, arba 4,3 proc. didesni;

– jaunimo iki 18 metų mokyklose 2003 m.: 1–4 kl. – 1,5989, 5–8 kl. – 1,9081, 9–12 kl. – 2,4636, o 2012 m. 1–4 kl. – 1,8264 (14,2 proc. didesni), 5–8 kl. – 2,1565 (13 proc. didesni), 9–10 kl. – 2,7438 (11,4 proc. didesni).

– priešmokyklinio ugdymo grupių mokiniams, kurie mokosi miesto bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose, 2004 m.: 0,4927, o 2012 m. 0,6908, arba 40 proc. didesni;

– specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių sutartiniai koeficientai 2003 m. buvo didinami 10 proc., 2012 m. – 35 proc.

Nuo 2009 m. sausio 1 d. buvo mažinami:

– gyvenvietės pagrindinės mokyklos, kurioje mokosi nuo 301 iki 600 moksleivių: 1–4 kl. – nuo 0,9185 iki 0,8384 (8,7 proc.), 5–8 kl. – nuo 1,0936 iki 1,0636 (2,7 proc.);

– gyvenvietės vidurinės mokyklos (gimnazijos), kurioje mokosi iki 400 moksleivių: 1–4 kl. nuo 1,2043 iki 1,1178 (7,2 proc.), 5–8 kl. nuo 1,4358 iki 1,4181 (1,2 proc.);

– rajono centro ir miesto pradinės mokyklos sutartiniai koeficientai: 1–4 kl. nuo 0,9164 iki 0,8384 (8,5 proc.).

Nuo 2012 m. rugsėjo 1 d. didinant mokinių skaičių klasėse mažinami:

– miestelio ar kaimo vidurinių mokyklų (gimnazijų), kuriose mokosi iki 300 mokinių: 9–10 kl. nuo 1,9222 iki 1,4417 (25 proc.) ir 11–12 kl. nuo 1,9993 iki 1,4995 (25 proc.);

– miestelio ar kaimo vidurinių mokyklų (gimnazijų), kuriose mokosi nuo 301 iki 500 mokinių: 5–8 kl. nuo 1,3634 iki 1,2685 (7 proc.), 9–10 kl. nuo 1,4417 iki 1,4206 (1,5 proc.), 11–12 kl. nuo 1,4995 iki 1,4735 (1,7 proc.);

– miesto gimnazijų, turinčių tik I–IV gimnazijų klases, sutartiniai koeficientai: 9–10 kl. nuo 1,4359 iki 1,4077 (2,0 proc.), 11–12 kl. nuo 1,4632 iki 1,4345 (2,0 proc.).

Švietimo ir mokslo ministerija negalėjo paaiškinti, ar pagrįstai patikslinti kai kurie sutartiniai koeficientai, juos didinantys ar mažinantys procentai ir klasės mokinių skaičiaus vidurkiai. Todėl auditoriai negalėjo įsitikinti, ar Metodikoje nustatyti būtent tokio dydžio sutartiniai

koeficientai atitinka skirtingų švietimo įstaigų tipų ir mokymosi būdų mokinių ugdymui reikalingų lėšų poreikį, o klasės mokinių skaičiaus vidurkiai, pagal kuriuos nustatomi sutartiniai koeficientai, atitinka realų įstaigose sukomplektuotų klasių dydį.

Pavyzdys

Auditoriai negalėjo įsitikinti:

- kodėl sutartiniai koeficientai gimnazijoms, turinčioms tik I–IV gimnazijos klases, didinami 5 proc., o vidurinės mokyklos tarptautinio bakalaureato klasėms – 10 proc., miesto pradinėms mokykloms padidinti 5 proc., suaugusiųjų mokykloms, kuriose mokoma nuosekliaju būdu, mažinami 30 proc., o kuriose mokoma neakivaizdiniu būdu – 50 proc., mokiniams, kurie mokosi savarankiškai ar mokomi namie, didinami 10 proc.;
- kaip nustatyti ikimokyklinio ugdymo sutartiniai koeficientai;
- kaip apskaičiuoti mokymo reikmių koeficientai;
- kaip nustatyti klasės mokinių skaičiaus vidurkiai.

Metodikos pakeitimams ne visada įtaką daro tik objektyvūs veiksniai, tiesiogiai susiję su naujų sutartinių koeficientų ir mokymo reikmių įvedimu, vidutinio sąlyginio pedagogo tarifinio atlygio koeficiento, pedagoginių darbo valandų skaičiaus per savaitę ir mokinių skaičiaus vidurkio klasėse pasikeitimu.

Mokinio krepšelio lėšos tvirtinamos atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, o po to patvirtinami Metodikos pakeitimai (žr. 3 priedą). Keičiant Metodiką tikslinami sutartiniai koeficientai, atsižvelgiant į įstatymu patvirtintą mokinio krepšelio lėšų dydį.

Nustatyti faktai rodo, kad Metodikos sutartiniai koeficientai keičiami atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes finansuoti švietimo programas. Taigi, sutartiniai koeficientai orientuoti į valstybės skiriamas lėšas, o ne į skirtingų švietimo įstaigų tipų ir mokymosi būdų mokinių ugdymui reikalingų lėšų poreikį.

Tokia praktika neužtikrina ir Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatomis¹⁷ siekto rezultato, kad įvedus mokinio krepšelį švietimo įstaigų bendruomenės žinos, kiek lėšų per metus jos galės tikėtis, todėl galės planuoti veiklą ir tinkamai tvarkytis.

Įvertinus valstybės galimybes finansuoti švietimo programas, būtų tikslinga pagal Metodiką apskaičiuotą mokinio krepšelio lėšų poreikį tikslinti mažinant ar didinant MK dydį, kuris apskaičiuojamas vienam sutartiniam mokiniui vienerių metų mokymo reikmėms.

Švietimo ir mokslo ministerijos nuomone¹⁸, Metodikoje¹⁹ nustatyta, kad sutartiniai koeficientai tam tikrais atvejais tikslinami siekiant užtikrinti bendrojo ugdymo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įvairovę ir prieinamumą. Atsižvelgiant į šią nuostatą, sutartiniai koeficientai Metodikoje tikslinami jei tam tikrų švietimo įstaigų grupei trūksta mokinio krepšelio

¹⁷ Vyriausybės 2001-12-14 nutarimu Nr. 1520 patvirtintos Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatos (2010-04-07 nutarimu Nr. 373 pripažintos netekusiomis galios nuo 2010-04-11), 24 p.

¹⁸ Švietimo ir mokslo ministerijos 2012-04-02 raštas Nr. SR-1728 „Dėl valstybinio audito ataskaitos „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir naudojimo vertinimas“.

¹⁹ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 7 p.

lėšų dėl įvairių priežasčių: neužpildytos klasės, švietimo pagalbos specialistų didesnis poreikis ir kt. Auditorių nuomone, ši Metodikos nuostata reglamentuoja sutartinių koeficientų apskaičiavimą, tačiau nenustato atvejų, kuriais jie gali būti keičiami.

Sukurta Metodika užtikrina lėšų planavimo ir skyrimo vienam mokiniui principo įgyvendinimą, nes mokinio krepšelio lėšos savivaldybėms ir savivaldybių bei nevalstybinėms švietimo įstaigoms skiriamos atsižvelgiant į mokinių skaičių, o mokiniui pereinant į kito steigėjo finansuojamą švietimo įstaigą, mokinio krepšelis keliauja paskui jį. Metodika sudaro galimybes savivaldybėms finansuoti įvairias švietimo įstaigas, jų vykdomas programas, nes sutartiniai koeficientai diferencijuojami pagal švietimo įstaigų tipus, dydžius, mokymosi būdus.

Metodikos sutartiniai koeficientai keičiami orientuojantis į valstybės skiriamas lėšas, o ne į skirtingų švietimo įstaigų tipų ir mokymosi būdų mokinių ugdymui reikalingų lėšų poreikį.

Nuolat keičiantis sutartiniams koeficientams, švietimo įstaigoms sudėtinga iš anksto planuoti savo veiklą ir išlaidas mokymo reikmėms.

1.1.2. Mokinių registro duomenys

Mokinio krepšelio lėšoms planuoti iki 2010 m. rugsėjo 1 d. buvo naudojami Mokinių duomenų bazės duomenys. Ankstesnių auditų metu nustatėme, kad ši bazė neužtikrino duomenų atsekamumo, o duomenys apie mokinių skaičių buvo nepatikimi.

Nuo 2010 m. rugsėjo 1 d. mokinio krepšelio lėšos planuojamos naudojant naujo Mokinių registro²⁰ duomenis, tačiau iki šiol registras nepabaigtas kurti ir nepriimtas eksploatuoti. Pažeidžiant Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės²¹, nepabaigto kurti Mokinių registro duomenys teikiami jo duomenų gavėjams. Registro tvarkytojas yra Švietimo informacinių technologijų centras: administruoja duomenų bazę, vykdo registro veikimo priežiūrą, užtikrina duomenų saugą, sąveiką su kitais registrais, teikia duomenis jų gavėjams, užtikrina nepertraukiamą registro veikimą²².

Savivaldybėms ateinantiems biudžetiniams metams planuojama mokinio krepšelio lėšų suma apskaičiuojama pagal einamųjų metų rugsėjo 1 dieną švietimo įstaigų Mokinių registre užregistruotą mokinių skaičių ir kiekvienam iš jų pritaikytus sutartinius koeficientus. Taigi, planuojamų mokinio krepšelio lėšų dydis taip pat priklauso nuo Mokinių registre pateiktų duomenų, kurie ne visais atvejais teisingi:

²⁰ Švietimo ir mokslo ministro 2008-02-08 įsakymas Nr. ISAK-353 „Dėl Mokinių registro steigimo, jo nuostatų ir veiklos pradžios nustatymo“.

²¹ Vyriausybės 2005-05-03 nutarimu Nr. 485 patvirtintos Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės, 19 p.

²² Švietimo ir mokslo ministro 2008-02-08 įsakymu Nr. ISAK-353 patvirtinti Mokinių registro nuostatai, 14 p.

- Mokinių skaičius susidubliavo švietimo įstaigoms po 2011 m. rugsėjo 1 d. Mokinių registre perkelti mokinius iš vienos klasės į kitą. Dėl šios klaidos 768 sudubliuotiems mokiniams apskaičiuotos ir skirtos 2 979,1 tūkst. Lt didesnės mokinio krepšelio lėšos 2012 metams.

Švietimo informacinių technologijų centras, pastebėjęs šią klaidą, patobulino Mokinių registrą – įvedė kontrolės priemonę, neleidžiančią švietimo įstaigoms nurodyti, kad mokinys naujoje klasėje mokosi anksčiau, nei buvo perkeltas iš vienos klasės į kitą. Tačiau mokinio krepšelio lėšos 2012 metams dėl to nebuvo patikslintos.

- Ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigose 2011 m. vaikai užregistruoti Mokinių registre be priėmimą pagrindžiančių dokumentų. Dėl to jie užregistruoti nepagrįstai, o tai turėjo įtakos įstaigai apskaičiuotų mokinio krepšelio lėšų dydžiui.

Pavyzdys

Vilniaus miesto savivaldybės lopšelyje-darželyje „Žiedas“ nustatė atvejus, kai darželio nelankantys vaikai užregistruoti Mokinių registre nesant vaikų priėmimą pagrindžiančių dokumentų, nesudarius su jų tėvais (globėjais) sutarčių, nors tai numatyta savivaldybės tvarkoje. Nepagrįstai Mokinių registre užregistruoti vaikai buvo išregistruoti tik auditoriams nustačius neatitikimus ir pateikus rekomendacijas.

Mažeikių rajono lopšelyje-darželyje „Bitutė“ nustatė atvejus, kai vaikai užregistruoti Mokinių registre tik pagal tėvų prašymus, tačiau nėra direktoriaus įsakymo, nesudarytos su vaikų tėvais (globėjais) sutartys. Vaikai įstaigos nelankė, nebuvo įtraukti į grupių sąrašus ir buvo išregistruoti iš Mokinių registro.

Pagal Mokinių registro nuostatus²³ privalo būti nurodyta registro objekto įregistravimo data, įregistravimo priežastis ir įsakymo numeris, išregistravimo data, išregistravimo priežastis ir įsakymo numeris. Mokinių registro objekto įregistravimo ar išregistravimo teisiniu pagrindu turėtų būti laikoma Švietimo įstatymo nustatyta tvarka sudaryta mokymo sutartis, o ne švietimo įstaigos vadovo įsakymas. Švietimo įstatymas²⁴ numato, kad švietimo santykiai tarp mokinio ir švietimo teikėjo įforminami mokymo sutartimi. Joje turi būti nurodomos mokymo sutarties šalys, mokymosi programa, jos baigimo forma, šalių įsipareigojimai, mokymo sutarties terminas, jos keitimo, nutraukimo pagrindai ir padariniai. Sutartys sudaromos iki pirmos mokymosi dienos.

- Mokinių registre užregistruoti į ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigas 2011 m. priimti, bet jų nelankantys vaikai. Mokinio krepšelio lėšos šiems vaikams planuojamos ir skiriamos. Kai kuriais atvejais švietimo įstaigos ėmėsi priemonių ir iš registro išregistravo nelankančius vaikus.

Pavyzdys

Kėdainių raj. mokykloje-darželyje „Aviliukas“ ir lopšelyje-darželyje „Varpelis“, Kelmės raj. darželyje-mokykloje „Ažuoliukas“, Plungės raj. lopšelyje-darželyje „Rūtelė“, Telšių raj. Upynos lopšelyje-darželyje, Ukmergės raj. lopšelyje-darželyje „Buratinas“, Vilniaus m. lopšeliuose-darželiuose „Vėjelis“, „Pelėda“, „Žilvitis“ ir „Žiedas“, VšĮ I. Liauciuviienės darželyje-mokykloje „Dūzginėlio bitutė“ 2011-09-01 Mokinių registre užregistruoti vaikai. Jie darželių nelankė ir buvo išregistruoti iš Mokinių registro rugsėjo, spalio, lapkričio mėnesiais.

Kelmės raj. Tytuvėnų lopšelyje-darželyje, Mažeikių raj. lopšelyje-darželyje „Bitutė“, Telšių raj. Upynos lopšelyje-darželyje, Vilniaus m. lopšeliuose-darželiuose „Vėjelis“, 2011-09-01 Mokinių registre užregistruoti vaikai, kurie darželių iki auditorių patikrinimo (lapkričio mėn.) nelankė, o Mokinių registre vis dar buvo užregistruoti.

²³ Ten pat, 15.1.2 p.

²⁴ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija), 45 str. 1, 4 ir 5 d.

▪ Mokinių registre yra galimybė mokinius užregistruoti rugsėjo 1 d., nors jie į švietimo įstaigą atvyko vėliau. Todėl yra rizika, kad mokinio krepšelio lėšos gali būti skiriamos po rugsėjo 1 d. atvykusiems mokiniams, nors pagal Metodiką²⁵ mokinio krepšelio lėšos ateinantiems biudžetiniams metams apskaičiuojamos pagal mokinių skaičių einamųjų metų rugsėjo 1 d.

▪ Vaikai Mokinių registre užregistruojami per trumpą laikotarpį, o tai sudaro sąlygas įregistruoti klaidingus duomenis. Pagal Informacijos, kurios reikia mokinio krepšelio lėšų sumai apskaičiuoti, teikimo Švietimo informacinių technologijų centrui tvarkos aprašo²⁶ 4 punktą mokykla turi užregistruoti mokinius Mokinių registre iki einamųjų metų rugsėjo 5 d. Dalis apklaustų švietimo įstaigų nurodė, kad šis terminas per trumpas. Ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigose rugsėjo mėnesį vyksta adaptacinis laikotarpis, kurio metu vaikai į darželį atvedami ne iš karto, o nuosekliai. Be to, dėl trumpo duomenų įvedimo termino Mokinių registras apkraunamas ir veikia lėtai.

▪ Švietimo įstaigos, registruodamos Mokinių registre savarankiškai nuotoliniu būdu²⁷ arba savarankiškai besimokančius mokinius, pasirinko netinkamą mokymosi formą, todėl buvo pritaikyti didesni sutartiniai koeficientai:

– mokiniams, kurie mokosi savarankiškai arba savarankiškai nuotoliniu būdu, buvo pritaikyti mokinių, kurių mokymas vyksta švietimo įstaigose, sutartiniai koeficientai;

– savarankiškai nuotoliniu būdu besimokantiems mokiniams buvo pritaikyti suaugusiųjų klasės sutartiniai koeficientai, nors mokiniai nesimoko pagal suaugusiųjų bendrojo ugdymo programą.

Dėl to švietimo įstaigoms suplanuota ir skirta 656,2 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų 2012 m.

Pavyzdys

Vilniaus Ozo gimnazijoje²⁸ mokiniams, kurie nuotoliniu būdu nuosekliai mokosi visus dalykus pagal ugdymo programą, pritaikyti ne nuotoliniu būdu besimokančių mokinių, o mokinių, kurių mokymas vyksta gimnazijoje, sutartiniai koeficientai. Neteisingi sutartiniai koeficientai pritaikyti gimnazijai nenurodžius, kad mokiniai mokomi nuotoliniu būdu. Dėl to gimnazijai 2012 metams apskaičiuota 574,0 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų. Vilniaus Ozo gimnazijos nuomone²⁹, šiems mokiniams netaikomi Metodikoje nustatyti nuotoliniu būdu besimokančių mokinių sutartiniai koeficientai, nes mokiniai mokomi ne konsultacijomis, o pamokomis. Tačiau Metodikoje nenumatyta išimčių, kurios leistų šiems mokiniams pritaikyti ne mokymosi savarankiškai nuotoliniu būdu, o kitus sutartinius koeficientus.

Vilniaus Ozo gimnazijoje mokiniams, besimokantiems nuotoliniu būdu, pritaikyti suaugusiųjų klasės, kurioje mokoma nuotoliniu būdu, sutartiniai koeficientai, nors mokiniai nesimoko pagal suaugusiųjų bendrojo ugdymo programą. Dėl to gimnazijai 2012 metams apskaičiuota 29,5 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų. Neteisingi sutartiniai koeficientai buvo pritaikyti, gimnazijai pasirinkus mokymosi formą „Nuotolinė“, o ne

²⁵ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 17 p.

²⁶ Patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2011-08-24 įsakymu Nr. V-1557.

²⁷ Pagal Švietimo ir mokslo ministro 2003-02-25 įsakymu Nr. 258 patvirtinto Savarankiško mokymosi tvarkos aprašo (2007-08-31 įsakymo Nr. ISAK-1759 redakcija) 2 p. nuotolinė konsultacija – mokymosi veikla, organizuojama naudojantis virtualiomis mokymosi aplinkomis, elektroniniu paštu ir internetinės telefonijos programomis.

²⁸ Iki 2012-01-25 – Vilniaus Ozo vidurinė mokykla.

²⁹ Vilniaus Ozo gimnazijos 2012-04-02 raštas Nr. 12-124 „Dėl atsakymo į raštą (2012-03-30, Nr. S-(34-2203)-656).

„Nuotolinė, ne mažiau pusės dalykų, 2/3“.

Vilniaus Prano Mašiotų padalinėje mokykloje ir Vilniaus Ozo gimnazijoje nustatyti atvejai, kai mokiniams, kurie mokosi savarankiškai, pritaikyti ne savarankiško mokymosi, o mokinių, kurių mokymas vyksta švietimo įstaigose, sutartiniai koeficientai. Dėl to švietimo įstaigoms apskaičiuota 52,7 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų. Neteisingi sutartiniai koeficientai buvo pritaikyti, švietimo įstaigoms pasirinkus mokymosi formą „Savarankiško mokymosi“, o ne „Savarankiško mokymosi, ne mažiau pusės dalykų, 2/3“.

Švietimo įstaigos pasirinko netinkamą mokymosi formą, nes:

– Neaišku, kaip taikyti Metodikoje nustatytus sutartinius koeficientus. Nenustatyta mokymosi nuotoliniu būdu tvarka, kuri reglamentuotų nuotolinio mokymo organizavimą ir konsultacijų teikimą. Metodikoje patvirtinti mokinių, kurie mokosi nuotoliniu būdu, sutartiniai koeficientai taikomi tada, kai nuotolinės konsultacijos sudaro ne mažiau kaip 2/3 visų konsultacijų. Su šiomis nuostatomis nesuderintas Savarankiško mokymosi tvarkos aprašas³⁰, pagal kurį nuotolinės konsultacijos gali sudaryti tik 1/2 visų savarankiškai besimokančio mokinio konsultacijų. Nustačius mokymosi nuotoliniu būdu tvarką, būtų aiškiau, kaip taikyti Metodikoje nustatytus sutartinius koeficientus.

– Mokinių registre švietimo įstaigos gali pasirinkti dieninio mokymosi formą ir pritaikyti mokinio, kurio mokymas vyksta švietimo įstaigoje, sutartinius koeficientus, nors mokinys yra išvykęs iš Lietuvos ir jo išvykimas yra deklaruotas. Siekiant pašalinti neteisingų sutartinių koeficientų pritaikymo riziką, būtų naudinga Mokinių registrą susieti su Gyventojų registru taip, kad deklaravusiam išvykimą mokiniui būtų pritaikomas tik savarankiškai nuotoliniu būdu besimokančio mokinio sutartinis koeficientas.

– Neregamentuota, kokių atveju, kokią mokymosi formą švietimo įstaiga turi pasirinkti.

Svarbu reglamentuoti savarankišką mokymąsi nuotoliniu būdu ir pritaikyti tinkamus sutartinius koeficientus, nes šis mokymosi būdas populiarėja: 2010 m. rugsėjo 1 d. nuotoliniu būdu mokėsi 62 mokiniai (iš jų: 17 suaugę), o 2011 m. rugsėjo 1 d. – 287 mokiniai (iš jų 213 suaugę).

Mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal Mokinių registro, kuris nebaigtas kurti ir nepriimtas eksploatuoti, duomenis. Pažeidžiant teisės aktą, nebaigto kurti Mokinių registro duomenys teikiami registro duomenų gavėjams.

Kai kurioms švietimo įstaigoms planuojamas neteisingas mokinio krepšelio lėšų poreikis, nes Mokinių registre ne visais atvejais pateikti tikslūs ir patikimi duomenys:

- susidubliavo mokinių skaičius,
- mokiniai užregistruoti be priėmimą pagrindžiančių dokumentų arba anksčiau, nei sudaryta mokymo sutartis,

³⁰ Švietimo ir mokslo ministro 2003-02-25 įsakymu Nr. 258 patvirtintas Savarankiško mokymosi tvarkos aprašas (2007-08-31 įsakymo Nr. ISAK-1759 redakcija), 16.1 p.

- registruojant savarankiškai arba savarankiškai nuotoliniu būdu besimokančius mokinius pasirinktos netinkamos mokymosi formos ir dėl to pritaikyti klaidingi sutartiniai koeficientai,
- trumpas mokinių užregistravimo registre laikotarpis mokslo metų pradžioje,
- nenustatyta mokymosi savarankiškai nuotoliniu būdu tvarka.

Dėl susidubliavusio mokinių skaičiaus ir pritaikytų klaidingų sutartinių koeficientų, 2012 metams savivaldybėms suplanuota ir skirta 3 635,3 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų.

1.1.3. Savivaldybių vykdoma švietimo politika

Švietimo įstatymu savivaldybių atstovaujamosioms institucijoms (savivaldybių taryboms) suteikti įgaliojimai įgyvendinti valstybinę švietimo politiką savivaldybėje, nustatyti ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti, formuoti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas teikiančių švietimo įstaigų tinklą³¹.

Savivaldybėms planuojamų ir skiriamų mokinio krepšelio lėšų dydis priklauso ne tik nuo Metodikoje nustatytų koeficientų, bet ir nuo konkrečios savivaldybės:

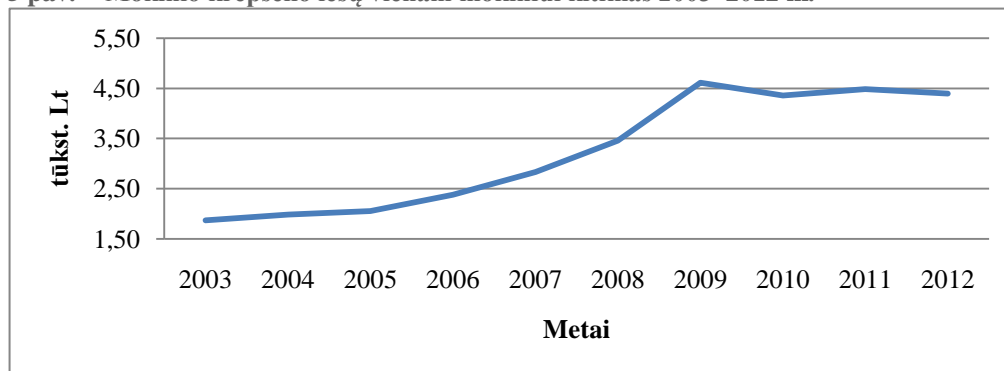
- regioninių ypatumų (mieste ar kaime vietovėje gyvenančių mokinių skaičiaus, jų tautinės sudėties ir pan.);
- vykdomos švietimo politikos: mieste ar kaime sukurto švietimo įstaigų tinklo, jų dydžio, mokinių vidurkio klasėse, finansų valdymo ir kitų veiksnių, susijusių su savivaldybių institucijų sprendimais.

Taigi, nuo savivaldybių institucijų priimtų sprendimų pertvarkant švietimo įstaigų tinklą taip pat priklauso, kiek mokinio krepšelio lėšų planuojama ir skiriama vienam mokiniui atitinkamoje savivaldybėje išlaikyti.

Vidutiniškai vienam mokiniui savivaldybėse 2003 metais skirta 1,87 tūkst. Lt, o 2012 metais – 4,39 tūkst. Lt, arba 2,3 karto daugiau mokinio krepšelio lėšų.

³¹ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija), 58 str. 1 d. 1 ir 3 p.

5 pav. Mokinio krepšelio lėšų vienam mokiniui kitimas 2003–2012 m.*

* Be mokinio krepšelio lėšų ikimokykliniam ugdymui, kurios buvo skirtos tik nuo 2011 metų. Duomenų apie mokinių skaičių 2002 m. nėra, o 2012 m. duomenys gali keistis dėl sumažėsančio mokinių skaičiaus 2012-09-01.

Šaltinis – Valstybės kontrolė.

Savivaldybėse šis skaičius skiriasi: 2011 m. vienam mokiniui skirta nuo 4,0 iki 5,8 tūkst. Lt, vidurkis – 4,5 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų. Didžiųjų miestų savivaldybėse vidutiniškai vienam mokiniui 2011 m. teko nuo 4,0 tūkst. Lt iki 4,3 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų, o rajonų savivaldybėse nuo 4,3 tūkst. Lt iki 5,8 tūkst. Lt (žr. 4 priedą).

Palyginę panašių pagal mokinių skaičių septynių rajonų savivaldybių 2010/2011 mokslo metų rodiklius (žr. 1 lentelę) nustatėme, kad vienam mokiniui skiriamas didesnis mokinio krepšelio lėšų dydis savivaldybėse, kuriose:

- didesnis švietimo įstaigų ir jų skyrių, esančių miesteliuose ir kaimuose skaičius;
- mokinių skaičiaus vidurkis klasėse yra mažiausias,
- nesukomplektuotų³² klasių dalis yra didžiausia;
- vienam pedagogui tenkantis mokinių skaičius vienas iš mažiausių.

1 lentelė. Panašių pagal mokinių skaičių savivaldybių rodiklių palyginimas*

Savivaldybė	Mokinių skaičius 2010-09-01	Mokinio krepšelio lėšos, skirtos vienam mokiniui 2011 m., tūkst. Lt	Švietimo įstaigų ir jų skyrių skaičius		Mokinių skaičiaus vidurkis klasėse	Nesukomplektuotų klasių dalis, proc.	Vidutinis vienam mokytojui tenkantis mokinių skaičius
			Miesto	Miestelio ir kaimo			
Šilalės rajono	4634	4,5	3	14	19,4	3,1	13,2
Trakų rajono	4674	4,9	4	15	19,6	10,8	12,1
Kelmės rajono	4856	5,1	7	24	17,6	13,4	11,0
Rokiškio rajono	4880	4,6	9	15	19,4	9,1	12,5
Šakių rajono	5077	4,8	4	20	20,0	3,8	12,8
Ukmergės rajono	5226	4,8	11	19	20,2	8,1	10,8
Raseinių rajono	5307	4,6	5	17	20,7	5,5	11,9

* Lentelėje nurodyti bendrojo ugdymo švietimo rodikliai.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo ir mokslo ministerijos duomenis.

³² Klasių komplektų, kurie neturi Vyriausybės nutarimais (2001-06-27 Nr. 785 ir 2004-06-14 Nr. 746) nustatyto vidutinio dydžio, dalis.

Palyginę Lietuvos ir daugumos Europos Sąjungos šalių pastarųjų metų duomenis nustatėme, kad Lietuvoje vidutinis mokinių skaičius pradinio ugdymo klasėse vienas mažiausių tarp Europos Sąjungos šalių – 14,9, Estijoje 18,1, o Čekijoje – 19,9. Pagrindinio ugdymo klasėse šis vidurkis siekia 20,6 ir taip pat yra mažesnis negu daugelio šalių. Panaši situacija ir palyginus vienam pedagogui tenkantį mokinių skaičių: Lietuvoje vienam pedagogui tenka 9,7 pradinio ugdymo ir tik 7,6 pagrindinio ugdymo mokiniai, Estijoje atitinkamai 16,2 ir 15,7, o Čekijoje – 18,4 ir 11,5 (žr. 5 priedą³³).

Savivaldybės turėtų atkreipti dėmesį, kad švietimo įstaigų tinklo pertvarka neišvengiama, mažėjant mokinių skaičiui klasėse. Rajonų savivaldybėms skiriama daugiau lėšų negu miestų, tačiau uždaromos arba ateityje gali būti uždarytos švietimo įstaigos, į kurias nesusirinks numatytas mokinių skaičius.

Pagal Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės³⁴ atlikdamos tinklo pertvarką savivaldybės turi galimybių reorganizuoti, pertvarkyti švietimo įstaigas, keisti jų paskirtį (pvz., steigti daugiafunkčius centrus), steigti bendras švietimo įstaigas su kitomis savivaldybėmis, ieškoti kitų įvairesnių tinklo kūrimo formų.

Savivaldybės turi priimti tinklo pertvarkos sprendimus, atsižvelgdamos į finansines galimybes, bendruomenės lūkesčius, regioninius ypatumus.

Pavyzdys

Kaišiadorių rajono savivaldybės taryba patvirtino Kaišiadorių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 metų bendrąjį planą³⁵. Pertvarkos tikslas – sukurti savitą, teritorinių mokyklų tinklų bendradarbiavimo pagrindu veikiančią ugdymo sistemą, atliepiančią mokinių poreikius ir užtikrinančią švietimo programų įvairovę ir prieinamumą. Planuojama sukurti tris teritorinius mokyklų tinklus, kuriuose švietimo įstaigos vykdytų ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas ir bendradarbiautų tarpusavyje.

Tinklo pertvarka priskirta savivaldybėms, esančioms arčiausiai vietos bendruomenių, geriausiai žinančioms padėti vietovėse. Savivaldybės, pertvarkydamos švietimo įstaigų tinklą, esant mažesniai nei Metodikoje numatytas mokinių skaičiaus vidurkis klasėse, papildomai turėtų skirti įstaigoms lėšų tiek, kiek jų trūksta, kaip tai numatyta Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse³⁶. Savivaldybės turi siekti kuo efektyvesnio švietimo įstaigų tinklų optimizavimo, nes tai lemia mokinio krepšelio lėšų dydį vienam mokiniui.

Tinklo optimizavimo efektyvumas priklauso ir nuo Švietimo ir mokslo ministerijos vykdomos politikos. Ministerija, atsižvelgdama į 2012 metais prognozuojamą mokinio krepšelio lėšų trūkumą, analizuoja savivaldybių švietimo rodiklius ir lėšų trūkumo priežastis, rengia

³³ EUROSTAT 2009 metų duomenys.

³⁴ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės.

³⁵ Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2012-01-26 sprendimu Nr. V17-2 patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 metų bendrasis planas.

³⁶ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 25.7 p.

savivaldybėms rekomendacijas dėl švietimo įstaigų tinklo pertvarkos. Sudaryta³⁷ darbo grupė turi pateikti siūlymus dėl Metodikos pakeitimo. Siekdama, kad savivaldybės būtų suinteresuotos kuo efektyviau optimizuoti tinklą, ministerija galėtų apsvarstyti ir inicijuoti savivaldybėms skatinimo priemonių nustatymą.

Mokinio krepšelio lėšų poreikis savivaldybėse priklauso nuo jų regioninių ypatumų ir jų institucijų vykdomos švietimo politikos. Savivaldybių švietimo įstaigų tinklo optimizavimas turi įtakos mokinio krepšelio lėšų vienam mokiniui išlaikyti dydžiui. Savivaldybės, nustačius jų skatinimo priemones, būtų suinteresuotos efektyviau optimizuoti švietimo įstaigų tinklą.

Atlikdami valstybinius finansinius (teisėtumo) auditus pastebėjome, kad kai kurios savivaldybės ir jų švietimo įstaigos nepakankamai dėmesio skiria finansų valdymui, nes:

- nedengia mokinio krepšelio lėšų kreditinio įsiskolinimo, bet šias lėšas gražina į valstybės biudžetą;
- moka vienkartinės pinigines išmokas, tačiau metų pabaigoje susidaro darbo užmokesčio lėšų kreditinis įsiskolinimas;
- apmoka ateinančių metų išlaidas ir negražina nepanaudotų mokinio krepšelio lėšų į valstybės biudžetą;
- skiria mokinio krepšelio lėšas pedagoginių darbuotojų tarifinių atlygių koeficientų skirtumams išlyginti toms švietimo įstaigoms, kuriose nustatyti maksimalūs pedagogų tarifinių atlygių koeficientai. Šiuo atveju švietimo įstaigose, kuriose nustatyti minimalūs pedagogų tarifinių atlygių koeficientai, liko kreditiniai įsiskolinimai;
- skiria neformaliajam švietimui daugiau mokinio krepšelio lėšų nei Metodikoje numatyta minimali suma, o bendrojo ugdymo švietimo įstaigose susidaro šių lėšų trūkumai.

Pavyzdys

Vilniaus miesto savivaldybėje:

– kiekvienų metų pabaigoje susidaro kreditiniai mokinio krepšelio lėšų įsiskolinimai (2009 m. – 13 828,4 tūkst. Lt, 2010 m. – 9 943,9 tūkst. Lt, 2011 m. – 12 534,8 tūkst. Lt), nors nepanaudotos lėšos buvo gražintos į valstybės biudžetą (2010 m. – 12 915,4 tūkst. Lt, 2011 m. – 3 043,1 tūkst. Lt);

– kai kurios švietimo įstaigos 2011 m. darbuotojams mokėjo vienkartinės pinigines išmokas, o metų pabaigoje šiose įstaigose susidarė darbo užmokesčio kreditinis įsiskolinimas;

– dalis švietimo įstaigų 2010 m. 476,2 tūkst. Lt nepanaudotų mokinio krepšelio lėšų negražino į biudžetą, bet panaudojo ateinančių metų išlaidoms apmokėti.

Elektrėnų savivaldybėje pagal nustatytą tvarką³⁸ 6 proc. mokinio krepšelio lėšos galėjo būti skirtos švietimo įstaigoms, kuriose pedagogams nustatyti minimalūs tarifinių atlygių koeficientai. Tačiau savivaldybė 2011 m. dalį šių lėšų skyrė Vievio gimnazijai, kurioje nustatyti maksimalūs pedagogų tarifinių atlygių koeficientai, o švietimo įstaigose, kur pedagogams nustatyti minimalūs tarifinių atlygių koeficientai, susidarė kreditiniai įsiskolinimai.

Mažeikių rajono savivaldybėje ikimokyklinio ugdymo pedagogams iš mokinio krepšelio lėšų apmokami maksimalūs mėnesiniai tarifinio atlygio koeficientai, o iš savivaldybės lėšų – minimalūs koeficientai.

³⁷ Švietimo ir mokslo ministro 2012-02-24 įsakymas Nr. V-334 „Dėl darbo grupės sudarymo“.

³⁸ Elektrėnų savivaldybės tarybos 2011-03-30 sprendimu Nr. TS-66 patvirtintas Mokinio krepšelio lėšų paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašas (su vėlesniais pakeitimais).

Švietimo ir mokslo ministerija, analizuodama 2012 m. mokinio krepšelio lėšų trūkumo priežastis nustatė, kad Ignalinos raj. savivaldybė neformaliajam švietimui iš 6 proc. mokinio krepšelio lėšų skyrė gerokai daugiau nei Metodikoje numatyta minimali suma, o bendrojo ugdymo švietimo įstaigose susidarė mokinio krepšelio lėšų trūkumas.

Nustatyti atvejai rodo, kad kai kurios savivaldybės nepakankamai dėmesio skiria mokinio krepšelio lėšų paskirstymui ir šių lėšų naudojimo kontrolei, todėl kai kuriose švietimo įstaigose susidaro mokinio krepšelio lėšų trūkumas, nepanaudotos lėšos negražinamos į biudžetą.

Dėl neefektyvaus finansų valdymo kai kuriose savivaldybėse susidaro mokinio krepšelio lėšų trūkumas arba nepanaudotos lėšos negražinamos į valstybės biudžetą.

1.2. Planuotų lėšų tikslinimas biudžetiniais metais

Metodika nustato, kad ateinantiems metams mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal einamųjų metų rugsėjo 1 d. duomenis ir nenumato galimybes planuoti lėšas atsižvelgiant į prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį nuo kitų metų rugsėjo 1 d.

Atsižvelgiant į tokį mokinio krepšelio lėšų planavimą, Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai buvo suteikta teisė³⁹ mokinio krepšelio lėšas perskirstyti tarp savivaldybių ir paimti IV ketvirtyje į valstybės biudžetą lėšas, nepanaudotas dėl sumažėjusio mokinių skaičiaus nuo 2011 m. rugsėjo 1 d.

Sumažėjus mokinių skaičiui, pagal 2011 m. rugsėjo 1 d. duomenis savivaldybėms pagal Metodiką apskaičiuota 31 187 tūkst. Lt mažiau mokinio krepšelio lėšų⁴⁰, nei buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁴¹. Vyriausybė nutarimu⁴² paėmė į valstybės biudžetą tik 14 500 tūkst. Lt, arba 46,5 proc. šių lėšų, o 16 687 tūkst. Lt palikta savivaldybėms šioms mokymo reikmėms:

– 8 804 tūkst. Lt – ikimokyklinio ugdymo plėtrai⁴³. Tačiau šiam tikslui turėjo būti skirti valstybės biudžeto asignavimai Švietimo ir mokslo ministerijos 11.02 programai „Švietimo ir mokslo administravimas“ (priemonė 11.302.01.02.16. „Remti švietimo veiklą“) vykdyti, o ne mokinio krepšelio lėšos;

– 5 739 tūkst. Lt – dėl klasių komplektų mažėjimo, lyginant su mokinių skaičiaus mažėjimu, ir savivaldybių vykdomai švietimo įstaigų tinklo pertvarkai;

– 2 144 tūkst. Lt – Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybėms dėl neapskaičiuotų mokinio krepšelio lėšų VšĮ Šiuolaikinės mokyklos centrui ir Kauno Aleksandro Puškino gimnazijai.

³⁹ Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2010-12-09 Nr. XI-1210, 13 str. 1 d. 8 ir 9 p.

⁴⁰ Švietimo ir mokslo ministerijos 2011-10-26 raštas Nr. SR-5069 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto“.

⁴¹ 2010-12-09 Nr. XI-1210, 4 priedėlis.

⁴² Vyriausybės 2011-10-27 nutarimas Nr. 1274 „Dėl specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti paėmimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą 2011 metų IV ketvirtį dėl sumažėjusio nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. mokinių skaičiaus“.

⁴³ Švietimo ir mokslo ministro 2011-03-31 įsakymas Nr. V-542 „Dėl ikimokyklinio amžiaus mokinių ugdymo finansavimo 2011 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Savivaldybėms sumažinus mokinio krepšelio lėšas dėl sumažėjusio mokinių skaičiaus, jos susidūrė su problemomis:

Audituojamos savivaldybės (13 iš 19, arba 68 proc.) mokinio krepšelio lėšas švietimo įstaigoms perskirstė ne pagal Metodiką. Savivaldybėms buvo neaišku, kaip tarp švietimo įstaigų perskirstyti lėšas pagal 2011 m. rugsėjo 1 d. pasikeitusį mokinių skaičių, nes dalis lėšų buvo paliktos mokymo reikmėms: ikimokyklinio ugdymo plėtrai, dėl klasių komplektų mažėjimo, lyginant su mokinių skaičiaus mažėjimu bei savivaldybių vykdomai švietimo įstaigų tinklo pertvarkai.

Pavyzdys

Mažeikių, Plungės, Radviliškio ir Telių rajonų savivaldybės neperskirstė mokinio krepšelio lėšų tarp švietimo įstaigų pagal pasikeitusį sutartinių mokinių skaičių rugsėjo 1 d.

Kauno ir Šiaulių miestų, Kauno, Kelmės ir Prienų rajonų, Elektrėnų savivaldybės pagal pasikeitusį sutartinių mokinių skaičių rugsėjo 1 d. perskirstė tik priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinio krepšelio lėšas.

Kelmės rajono ir Elektrėnų savivaldybės perskirstė lėšas tik švietimo įstaigoms, kuriose mokinių skaičius sumažėjo.

Vilniaus miesto savivaldybė švietimo įstaigoms perskirstė tik darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms skirtas mokinio krepšelio lėšas. Be to, perskirstant lėšas, padarytos techninės klaidos.

Marijampolės ir Kelmės rajono savivaldybės perskirstė mokinio krepšelio lėšas tarp švietimo įstaigų, atsižvelgdamos į lėšų poreikį.

Dėl neaiškaus perskirstymo audituojamos 11 savivaldybių 62-iem švietimo įstaigoms skyrė 453,6 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų mažiau, nei joms priklausytų pagal Metodiką.

Savivaldybių švietimo įstaigos negalėjo tinkamai planuoti veiklos ir išlaidų, nes galutinė mokinio krepšelio lėšų suma joms buvo nustatyta metų pabaigoje (gruodžio mėn.). Teisės aktai⁴⁴, kuriais savivaldybėms buvo sumažintos ir perskirstytos lėšos, buvo priimti tik 2011 m. spalio 27 d. Audituojamų savivaldybių tarybos priėmė sprendimus dėl biudžetų tikslinimo tik lapkričio 24–gruodžio 22 d.

Be to, dėl klaidingo įsitikinimo viešojoje erdvėje kilo nepasitenkinimas, kad 2011 m. sumažėjus mokinių skaičiui paimitos į valstybės biudžetą mokinio krepšelio lėšos buvo panaudotos ne švietimo tikslams, o kitoms valstybės institucijoms finansuoti.

Metodika numato, kad mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal mokinių skaičių einamųjų metų rugsėjo 1 d., tačiau būtų tikslinga lėšas planuoti atsižvelgiant į ateinančių metų prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį.

Švietimo ir mokslo ministerijos nuomone⁴⁵, išankstinis lėšų mažinimas pagal prognozuojamą mokinių skaičiaus mažėjimą netikslingas dėl šių priežasčių: didelė paklaidos tikimybė dėl mokinių migracijos, švietimo įstaigų tipo pasirinkimo (mokinio kaina dėl skirtingų

⁴⁴ Vyriausybės 2011-10-27 nutarimas Nr. 1274 „Dėl specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti paėmimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą 2011 metų IV ketvirtį dėl sumažėjusio nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. mokinių skaičiaus“ ir švietimo ir mokslo ministro 2011-10-27 įsakymas Nr. V-2033 „Dėl 2011 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti perskirstymo tarp savivaldybių“.

⁴⁵ Švietimo ir mokslo ministerijos 2012-04-02 raštas Nr. SR-1728 „Dėl valstybinio audito ataskaitos „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir naudojimo vertinimas“.

švietimo įstaigų tipo (kaimo maža švietimo įstaiga ir miesto didelė švietimo įstaiga) gali skirtis daugiau nei 3 kartus), mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičiaus pokyčių ir kt. Planuojamas lėšų mažinimas pagal prognozuojamą mokinių skaičių sukeltų gerokai didesnį subjektų pasipiktinimą nei mažinimas pagal faktą, apie kurį visi yra informuoti iš anksto. Auditorių nuomone, Švietimo ir mokslo ministerija turėtų įvertinti ataskaitoje nurodytus mokinio krepšelio lėšų perskirstymo trūkumus ir numatyti priemones šiai problemai spręsti.

Mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal Metodiką, kuri nenumato galimybes atsižvelgti į prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį. Tai lemia sudėtingą, neaiškų ir skubotą lėšų perskirstymą metų pabaigoje ir nesudaro sąlygų švietimo įstaigoms tinkamai planuoti veiklą ir išlaidas mokymo reikmėms.

2. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti panaudojimas

Savivaldybių ir nevalstybinės švietimo įstaigos, teikiančios bendrąjį ugdymą, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, taip pat pedagoginės psichologinės tarnybos ir neformaliojo švietimo įstaigos mokinio krepšelio lėšas naudoja vadovaudamosi Švietimo įstatymu, Metodika ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais šių lėšų panaudojimą.

Savivaldybės atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintas mokinio krepšelio lėšas paskirsto švietimo įstaigoms.

Iki 2010 m. savivaldybės dalį mokinio krepšelio lėšų metų eigoje galėdavo perskirstyti tarp švietimo įstaigų⁴⁶: 2002 metais iki 15 proc., 2003–2004 metais iki 10 proc., 2005–2009 metais iki 5 proc. (2008–2009 metais ne daugiau kaip 15 proc. švietimo įstaigai skirtų mokinio krepšelio lėšų).

Nuo 2010 metų pakeitus Metodiką⁴⁷ keitėsi mokinio krepšelio lėšų paskirstymo ir perskirstymo švietimo įstaigoms tvarka. Savivaldybėms buvo suteikta teisė dalį mokinio krepšelio lėšų paskirstyti mokymo reikmėms savo nustatyta tvarka, o mokinio krepšelio lėšos tarp švietimo įstaigų gali būti perskirstomos tik dėl pasikeitusio sutartinių mokinių skaičiaus rugsėjo 1 dieną.

Nuo 2010 metų savivaldybės atitinkamiems metams joms skirtas mokinio krepšelio lėšas:

⁴⁶ Lietuvos Respublikos 2007, 2008 ir 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymai (pvz., 2006-12-07 Nr. X-963, 4 str. 3 d. 4 p.; 2007-12-06 Nr. X-1353, 4 str. 3 d. 4 p.; 2008-12-22 d. Nr. XI-96, 3 str. 3 d. 4 p.), Vyriausybės 2001-12-14 nutarimu Nr. 1520 patvirtintos Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatos (2010-04-07 nutarimu Nr. 373 pripažintos netekusiomis galios nuo 2010-04-11).

⁴⁷ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija), 9 ir 12 p.

– 5–6 proc.⁴⁸ savo nustatyta tvarka skiria Metodikoje nustatytoms mokymo reikmėms tenkinti (pedagoginei psichologinei pagalbai organizuoti; brandos egzaminams organizuoti ir vykdyti; bendrąjį ugdymą teikiančių švietimo įstaigų išorės auditui (nuo 2011 m. švietimo įstaigų išorės vertinimui) organizuoti; profesinės linkmės moduliams neformaliojo švietimo įstaigose finansuoti; neformaliajam švietimui, papildančiam bendrąsias pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas; pedagoginių darbuotojų tarifinių atlygių koeficientų skirtumams išlyginti švietimo įstaigose; bendrojo ugdymo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumui užtikrinti; ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo formų įvairovei įgyvendinti (tik nuo 2011 m.); finansuoti mažiau pasirenkamų užsienio kalbų (prancūzų, vokiečių ir kitų) mokymuisi (tik nuo 2011 m.).

– 94–95 proc.⁴⁹ paskirsto proporcingai pagal sutartinių mokinių skaičių švietimo įstaigoms mokymo reikmėms finansuoti (darbo užmokesčiui pagal ugdymo planą; švietimo įstaigos ugdymo procesui organizuoti ir valdyti, įstaigos bibliotekos darbuotojams išlaikyti; psichologinei, specialiajai pedagoginei, specialiajai ir socialinei pedagoginei pagalbai organizuoti; vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms; mokinių pažintinei veiklai ir profesiniam orientavimui; mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti ir informacinėms ir komunikacinėms technologijoms diegti ir naudoti, o nuo 2011 m. darbo užmokesčiui už darbą gestų kalbos vertėjams, mokytojų padėjėjams ir darbuotojams, kurių funkcijoms priskiriamas švietimo įstaigų veiklos kokybės įsivertinimas).

Iki 2012 m. Metodika⁵⁰ nustatė, kad savivaldybės ir švietimo įstaigos privalo atitinkamoms mokymo reikmėms skirti ne mažesnę mokinio krepšelio lėšų dydį, nei nurodyta Metodikoje:

– Savivaldybės turėjo skirti: pedagoginei psichologinei pagalbai, brandos egzaminams organizuoti ir vykdyti ne mažiau kaip 80 proc. Metodikos rekomenduojamų atitinkamoms mokymo reikmėms mokinio krepšelio lėšų sumų, o bendrąjį lavinimą teikiančių švietimo įstaigų išorės auditui (išorės vertinimui) organizuoti, profesinės linkmės moduliams neformaliojo švietimo įstaigose finansuoti ir neformaliajam švietimui, papildančiam bendrąsias pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas finansuoti – ne mažiau kaip 50 proc. Metodikos rekomenduojamų atitinkamoms mokymo reikmėms mokinio krepšelio lėšų sumų.

– Švietimo įstaigos turėjo skirti: vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, mokinių pažintinei veiklai ir profesiniam orientavimui, mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių

⁴⁸ Visos savivaldybės 5 proc., o nuo 2011 m. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Palangos, Alytaus miestų, Marijampolės ir Visagino savivaldybės 5 proc., kitos savivaldybės – 6 proc.; Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 9 p.

⁴⁹ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 11 ir 13 p.

⁵⁰ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 10 ir 14 p.

asmenų kvalifikacijai tobulinti, informacinėms ir komunikacinėms technologijoms diegti ir naudoti ne mažiau kaip 60 proc. Metodikos rekomenduojamų atitinkamoms mokymo reikmėms mokinio krepšelio lėšų sumų.

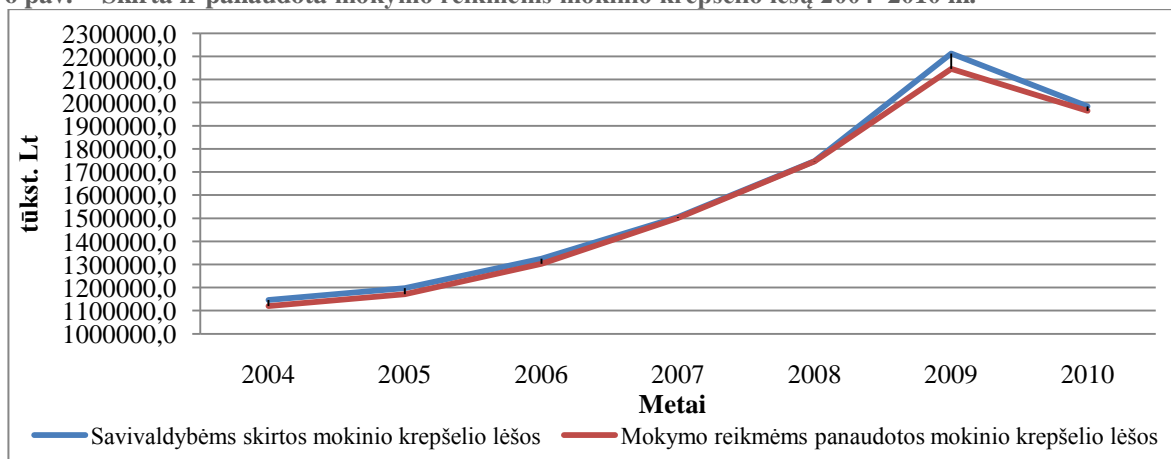
Nuo 2012 m. šios nuostatos patikslintos⁵¹. Nustatytos savivaldybėms privalomos skirti lėšų sumos tik pedagoginei psichologinei pagalbai organizuoti ir neformaliajam švietimui, papildančiam bendrąsias pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, o kitoms Metodikoje nurodytoms mokymo reikmėms tenkinti savivaldybės turi galimybę skirti lėšas pagal poreikį. Švietimo įstaigos Metodikoje nurodytoms mokymo reikmėms tenkinti galės skirti Metodikoje rekomenduojamų mokinio krepšelio lėšų sumų tiek, kad būtų užtikrintas šių lėšų poreikis.

Nuo 2010 m. savivaldybėms buvo suteikta daugiau savarankiškumo skirstant mokinio krepšelio lėšas, o švietimo įstaigoms suteiktos didesnės galimybės naudoti joms skirtas mokinio krepšelio lėšas, atsižvelgiant į mokymo reikmių poreikius.

Savivaldybės ir švietimo įstaigos naudoja mokinio krepšelio lėšas vadovaudamosi Švietimo įstatymu, Metodika ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais konkrečioms mokymo reikmėms (vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, pedagogų kvalifikacijai tobulinti, mokinių pažintinei veiklai ir kt.) skirtų mokinio krepšelio lėšų panaudojimą.

Nuo 2004 iki 2010 m. savivaldybėms skirta 11 116 667,0 tūkst. Lt, o panaudota mokymo reikmėms 10 952 478,3 tūkst. Lt, arba 98,5 proc. mokinio krepšelio lėšų (žr. 6 pav.).

6 pav. Skirta ir panaudota mokymo reikmėms mokinio krepšelio lėšų 2004–2010 m.*

* Duomenų apie panaudotas mokinio krepšelio lėšas 2002, 2003 ir 2011 m. nėra.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo ir mokslo ministerijos duomenis apie mokinio krepšelio lėšų panaudojimą.

Savivaldybės nepanaudotas mokinio krepšelio lėšas turi grąžinti į valstybės biudžetą⁵² arba, teisės aktams leidus, gali panaudoti kitoms švietimo reikmėms (švietimo įstaigų ūkio išlaidoms)

⁵¹ Ten pat, 10 ir 14 p.

⁵² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija), 32 str. 3 d.

finansuoti. Teisės aktams leidus⁵³ ir Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁵⁴ 32,3 proc. padidinus MK dydį, 2009 m. savivaldybės švietimo reikmėms panaudojo 64 605,7 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų.

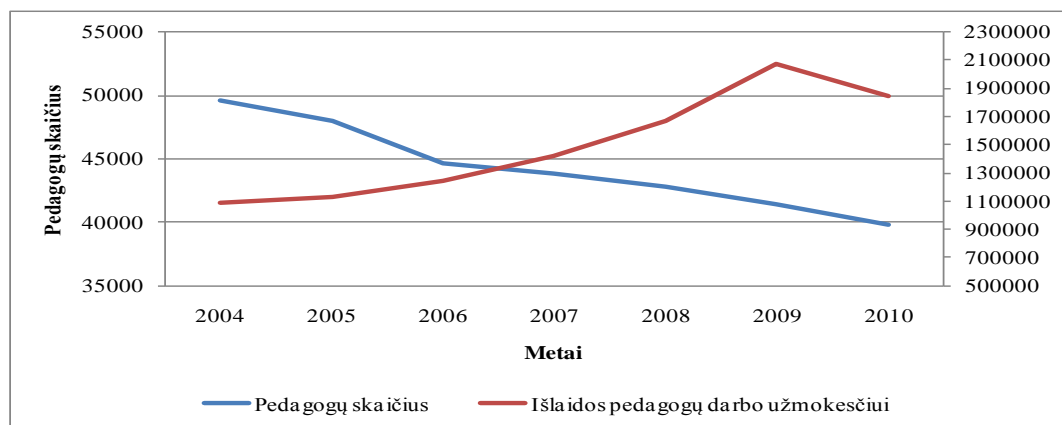
Keičiantis Metodikai, mokinio krepšelio lėšos naudojamos vis naujoms mokymo reikmėms finansuoti (žr. 2 priedo 5 lentelę), tačiau didžioji dalis (apie 95 proc.) savivaldybėms skirtų mokinio krepšelio lėšų panaudojama pedagogų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms (žr. 6 priedą).

Didėjant mokinio krepšelio lėšoms, pedagogų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui panaudota santykinė dalis lieka tokia pati – apie 95 proc., t. y. darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui skirtos lėšos didėja.

Nuo 2004 iki 2010 m. išlaidos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms išaugo nuo 1 088 183,8 tūkst. Lt iki 1 848 099,4 tūkst. Lt (69,8 proc.) ir 2009 m. buvo didžiausios – 2 075 624,9 tūkst. Lt.

Šiuo laikotarpiu pedagogų skaičius sumažėjo nuo 49 545 iki 39 842 (19,6 proc.).

7 pav. Pedagogų skaičiaus ir išlaidų pedagogų darbo užmokesčiui kitimas 2004–2010 m.*

* Duomenų apie išlaidas pedagogų darbo užmokesčiui 2003 ir 2011 m. nėra.

Pastaba: paveiksle nurodyti Lietuvos statistikos departamento duomenys apie pedagogų skaičių, įskaitant valstybines švietimo įstaigas, be ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigų priešmokyklinio ugdymo pedagogų, bibliotekininkų ir pedagogų, teikiančių psichologinę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą. Lietuvos statistikos departamentas šių duomenų neskelbia, tačiau jie neturi reikšmingos įtakos paveiksle nurodytoms tendencijoms.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis apie pedagogų skaičių ir Švietimo ir mokslo ministerijos duomenis apie išlaidas pedagogų darbo užmokesčiui.

Nuo 2004 iki 2010 m darbo užmokestis vienam mokytojui išaugo 2 kartus: nuo 1 256,9 Lt 2004 m. iki 2 712,3 Lt 2010 m. (žr. 7 priedą).

Vienam mokiniui tenkanti šių išlaidų dalis didėjo, nes didėjo išlaidos pedagogų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms (žr. 2 lentelę).

⁵³ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2008-12-22 Nr. XI-96 (su vėlesniais pakeitimais), 4 str. 1 d.

⁵⁴ Ten pat, 3 str. 2 d.

2 lentelė. Vienam mokiniui tenkančios mokinio krepšelio lėšos ir išlaidų pedagogų darbo užmokesčiui dalis 2004–2010 m.*

Metai	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Mokinio krepšelio lėšos vienam mokiniui, tūkst. Lt	1,98	2,06	2,38	2,83	3,46	4,61	4,36
Vienam mokiniui tenkanti išlaidų pedagogų darbo užmokesčiui dalis, tūkst. Lt	1,88	1,94	2,24	2,68	3,30	4,33	4,06
Vienam mokiniui tenkanti išlaidų pedagogų darbo užmokesčiui dalis, proc.	94,9	94,1	94,2	94,7	95,4	93,8	93,2

* Duomenų apie išlaidas pedagogų darbo užmokesčiui 2003 ir 2011 m. nėra.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo ir mokslo ministerijos duomenis.

Valstybės išlaidos vieno mokinio ugdymui didėjo. Didžiausią įtaką turėjo didėjančios išlaidos pedagogų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms finansuoti.

Finansinių (teisėtumo) auditų metu nustatyta, kad 2006–2010 m. audituotose savivaldybėse 9 076,8 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų buvo panaudota ne pagal tikslinę paskirtį: švietimo įstaigų ūkį aptarnaujančio personalo ir kitų darbuotojų, kurių funkcijos tiesiogiai nėra susijusios su ugdymo planų įgyvendinimu, darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, apmokėti ūkio išlaidas (šildymui, elektrai, ryšiams, transportui išlaikyti ir kt.), apmokėti kūrinį autorių suteiktas paslaugas, su pedagogų kvalifikacijos tobulinimu nesusijusioms išlaidoms, įsigyti prekėms, nesusijusioms su mokymo priemonėmis, apmokėti pramoginių renginių išlaidas ir kitoms teisės aktuose nenumatytoms išlaidoms.

Dažniausiai šiuos pažeidimus lėmė:

- švietimo įstaigų panaudotos lėšos ūkio išlaidoms, nesant savivaldybių tarybų priimtų sprendimų dėl lėšų tikslinės paskirties pakeitimo;

- steigėjo skiriamos nepakankamos lėšos ūkio išlaidoms finansuoti;

Be to, savivaldybių švietimo įstaigos skirtingai supranta ir taiko teisės aktų, reglamentuojančių mokymo reikmių finansavimą, nuostatas, todėl mokinio krepšelio lėšas panaudoja pažeisdamos teisės aktus.

Pavyzdys

Dalis apklaustų švietimo įstaigų nurodė, kad mokinio krepšelio lėšų panaudojimas neaiškus. Įstaigoms neaišku, ar galima lėšas naudoti: dienpinigiams ir kelionės išlaidoms apmokėti, baldams, enciklopedijoms, popieriui, kanceliarinėms prekėms, mokyklinėms lentoms, grotuvams, projektoriams, kompiuteriams, kabinetų stendams, plakatams, darbų pamokose naudojamoms priemonėms įsigyti, pedagogų materialinėms pašalpoms ir išeitinėms išmokoms išmokėti. Taip pat neaišku, ar galima informacinėms komunikacinėms technologijoms skirtas lėšas panaudoti ne tik paslaugoms, bet ir kompiuterinėms programoms, priemonėms įsigyti. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos nurodė, kad joms neaišku, ar galima lėšas naudoti lauko žaidimų aikštelėms, internetinei įrangai, ergonomiškiems stalams, kompiuteriams ir projektoriams, kurie naudojami metodinei medžiagai pateikti, įsigyti.

Valstybinių auditų metu nustatėme, kad švietimo įstaigos mokinio krepšelio lėšas naudoja:

- dienpinigiams apmokėti, kai pedagoginiai darbuotojai komandiruojami tobulinti kvalifikaciją (Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybių, Raseinių, Šalčininkų, Trakų ir Mažeikių rajono savivaldybių), tačiau kai kurios savivaldybės dienpinių iš mokinio krepšelio lėšų nemoka;

- ugdymo procese nedalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui ir kitoms išlaidoms apmokėti, pažeisdamos teisės aktus: Šiaulių ir Alytaus miestų savivaldybių švietimo įstaigos panaudojo autoriniams atlyginimams, konsultavimo paslaugoms, mokinių socialinės paramos administravimui; Kauno miesto savivaldybės švietimo įstaiga panaudojo pedagogo studijoms aukštojoje mokykloje apmokėti; Šiaulių, Kauno ir Vilniaus miestų, Pakruojo rajono savivaldybių švietimo įstaigos – šių įstaigų ūkio darbuotojų darbo užmokesčiui apmokėti;
- prekėms, kurios nepriskirtinos mokymo priemonėms, įsigyti, pažeisdamos teisės aktus: Marijampolės savivaldybės švietimo įstaiga mokymo priemonėms priskyrė kompiuterines vaizdo stebėjimo sistemas, Šalčininkų rajono savivaldybės švietimo įstaiga – spausdintuvus, Kauno miesto ir Visagino savivaldybių švietimo įstaigos – baldus, Klaipėdos miesto savivaldybės švietimo įstaiga – buhalterinės apskaitos programas, Zarasų, Šalčininkų rajonų ir Klaipėdos miesto savivaldybių švietimo įstaigos – dienynus, registracijos žurnalus, tonerius ir kitas kanceliarines prekes, nesusijusias su ugdymu.

Švietimo ir mokslo ministerija ėmėsi priemonių, siekdama aiškesnio krepšelio lėšų panaudojimo mokymo priemonėms įsigyti: patvirtino Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašą⁵⁵ ir Švietimo aprūpinimo standartus⁵⁶, inicijavo Metodikos pakeitimus⁵⁷, pagal kuriuos aiškiau reglamentuojamas darbo užmokesčio lėšų panaudojimas.

Siekiant užtikrinti teisingą ir vienodą mokinio krepšelio lėšų panaudojimo praktiką, būtų tikslinga, kad ministerija teiktų švietimo įstaigoms metodinę pagalbą ir rekomendacijas dėl mokinio krepšelio lėšų naudojimo mokymo reikmėms finansuoti.

Mokinio krepšelio lėšų panaudojimo ne pagal paskirtį priežastys:

- švietimo įstaigos ūkio išlaidoms naudoja lėšas, nesant savivaldybių tarybų priimtų sprendimų dėl lėšų tikslinės paskirties pakeitimo,
- steigėjai skiria nepakankamai lėšų ūkio išlaidoms finansuoti,
- švietimo įstaigos skirtingai supranta teisės aktų taikymo ir mokinio krepšelio lėšų panaudojimo galimybes.

Ankstesnių finansinių (teisėtumo) auditų metu nustatėme, kad kai kuriose savivaldybėse darbo užmokesčio lėšų planavimo ir naudojimo sistema neatitinka Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo⁵⁸ ir Metodikos⁵⁹ nuostatų, pagal kurias asignavimai darbo užmokesčiui turėtų būti panaudojami tais biudžetinais metais, kuriems jie skirti. Ankstesnių valstybinių auditų metu nustatėme, kad kai kuriose savivaldybėse 2009 m. ir 2010 m. pabaigoje susidarė kreditiniai darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimai: Vilniaus m. savivaldybėje 2009 m. pabaigoje – 13 828,4 tūkst. Lt, Vilniaus raj. savivaldybėje – 6 037,8 tūkst. Lt, o 2010 m. pabaigoje Pagėgių savivaldybėje – 643,1 tūkst. Lt. Juos lėmė pedagoginiams darbuotojams už gruodžio mėn. išmokėtas

⁵⁵ Švietimo ir mokslo ministro 2011-11-30 įsakymu Nr. V-2310 patvirtintas Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas.

⁵⁶ Švietimo ir mokslo ministro 2011-12-12 įsakymu Nr. V-2368 patvirtinti Švietimo aprūpinimo standartai.

⁵⁷ Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 13.1 p.

⁵⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 1 ir 3 d.

⁵⁹ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija), 1, 2 ir 3 p.

darbo užmokestis kitų biudžetinių metų sausio mėn. Valstybės kontrolė rekomendavo savivaldybėms užtikrinti, kad mokinio krepšelio lėšos darbo užmokesčiui būtų panaudotos tais metais, kuriems jos buvo skirtos. Iki šiol tik Vilniaus raj. savivaldybė įgyvendino šią rekomendaciją.

Kai kuriose savivaldybėse lėšų planavimo ir naudojimo sistema neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo ir Metodikos nuostatų, todėl biudžetinių metų pabaigoje švietimo įstaigose susidaro kreditiniai mokinio krepšelio lėšų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimai.

Nuo 2010 m. pagal Metodiką⁶⁰ savivaldybės 5–6 proc. atitinkamiems metams joms skirtų mokinio krepšelio lėšų savo nustatyta tvarka paskirsto Metodikoje nustatytoms mokymo reikmėms finansuoti. Savivaldybės patvirtino tvarkas, kuriomis nustatė šių lėšų panaudojimo tikslus ir galimybes.

Dažniausiai savivaldybės šias mokinio krepšelio lėšas panaudoja pedagogų darbo užmokesčiui finansuoti. Šiuo tikslu audituotos savivaldybės 2011 m. panaudojo 73,2 proc. mokinio krepšelio lėšų.

Savivaldybės dalį 5–6 proc. mokinio krepšelio lėšų skiria⁶¹ Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžiai biudžetinei įstaigai – Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai, su kuria sudaro sutartis dėl bendrąjį ugdymą teikiančių mokyklų išorės vertinimo organizavimo. Toks lėšų skyrimas neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo⁶² reikalavimų, kad asignavimų valdytojai skirtus asignavimus programoms vykdyti gali paskirstyti kitiems subjektams, kuriems galimybė gauti biudžeto lėšas numatyta jų veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose arba Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais ES teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais ES ar atskirų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai, administravimo tvarką, programoms vykdyti.

Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai galimybė gauti mokinio krepšelio lėšas įstatymuose nenumatyta.

Kadangi Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra yra pavaldi Švietimo ir mokslo ministerijai, ministerija pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁶³ turėtų pati skirti valstybės biudžeto asignavimus pavaldžiai biudžetinei įstaigai programoms įgyvendinti.

Savivaldybės didžiausią mokinio krepšelio lėšų dalį, kurią gali panaudoti savo nustatyta tvarka, panaudoja pedagogų darbo užmokesčiui finansuoti.

⁶⁰ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 9 p.

⁶¹ Švietimo ir mokslo ministro 2009-03-30 įsakymu Nr. ISAK-608 patvirtintas Bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašas.

⁶² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 1 p.

⁶³ Ten pat, 5 str. 1 d. 1 p.

Savivaldybės dalį mokinio krepšelio lėšų perveda Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai mokyklų išorės vertinimui organizuoti, tačiau tai neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo, nes įstatymuose nenumatyta galimybė šiai įstaigai skirti mokinio krepšelio lėšas. Agentūrą ir jos vykdomą veiklą turėtų finansuoti Švietimo ir mokslo ministerija.

3. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti planavimas ir naudojimas ikimokykliniam ugdymui

Nuo 2011 m. dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti (toliau – mokinio krepšelio lėšos) planuojamos ir naudojamos ikimokykliniam ugdymui. Mokinio krepšelis ikimokykliniam ugdymui įvestas⁶⁴ siekiant išspręsti nepatenkinto šio ugdymo poreikio problemas, paskatinti nevalstybinių darželių steigimą, didinti ikimokyklinio ugdymo įvairovę, užtikrinti geresnį ugdymo prieinamumą kaimiškose vietovėse. Nevertinome, ar mokinio krepšelio įvedimas ikimokykliniam ugdymui pasiekė visus numatytus tikslus, nes praėjo tik vieneri metai nuo įvedimo. Atkreiptinas dėmesys, kad rajonų savivaldybėse vietų trūkumo ikimokyklinio ugdymo įstaigose nėra. Ši problema aktuali didžiųjų miestų savivaldybėse, o ypač – Vilniaus miesto.

Mokinio krepšelio ikimokykliniam ugdymui įvedimas paskatino steigti naujas nevalstybines ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigas, naujas ikimokyklinio ugdymo grupes. Audituojamose 19 savivaldybių nuo 2010 m. rugsėjo 1 d. įsteigta 20 nevalstybinių ikimokyklinių ugdymą teikiančių švietimo įstaigų (iš jų 18 – Vilniaus m. savivaldybėje), į kurias priimti 525 vaikai, o savivaldybių biudžetinėse įstaigose įsteigtos 58 naujos ikimokyklinio ugdymo grupės, į kurias priimti 875 vaikai.

Visos apklaustos ikimokyklinių ugdymą teikiančios švietimo įstaigos atsakė, kad yra patenkintos mokinio krepšelio ikimokykliniam ugdymui įvedimu: gaunamas užtikrintas, laiku ir didesnis finansavimas, skiriama daugiau lėšų vadovėliams, mokymo priemonėms, pažintinei veiklai, kvalifikacijos tobulinimui, informacinėms komunikacinėms technologijoms diegti ir naudoti, pagerėjo sąlygos ikimokyklinio ugdymo plėtrai, skatinama ugdymo formų įvairovė.

Įvedus mokinio krepšelį ikimokykliniam ugdymui, 2011 metais tik 2 iš 13 audituojamų savivaldybių sumažino tėvų ar globėjų mokamą mokesťį ugdymo reikmėms.

Pavyzdys

Elektrėnų savivaldybės taryba 2011-02-22 sprendimu Nr. TS-40 „Dėl Užmokesčio už vaikų išlaikymą ikimokyklinėse įstaigose mokėjimo tvarkos aprašo dalinio pakeitimo“ sumažintas užmokesťis rugsėjo–gegužės mėnesiais ugdymo priemonėms įsigyti ir ugdymosi aplinkai turtinti nuo 10 iki 7 proc. BSI dydžio (9,10 Lt).

Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2011-03-31 sprendimu Nr. T-84 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2009-01-29 sprendimo Nr. T-1 „Dėl mokesčio už teikiamą neformalųjį švietimą Alytaus miesto

⁶⁴ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 1 p.

savivaldybės lopšeliuose-darželiuose ir darželiuose-mokyklose nustatymo ir taisyklių tvirtinimo“ 1 punkto pakeitimo“ panaikintas mokestis ugdymo priemonėms.

Metodikoje⁶⁵ nurodyta, kad ikimokyklinio ugdymo grupių mokiniams iš mokinio krepšelio lėšų finansuojamas ne mažesnis kaip 20 val. (kontaktinių) per savaitę ugdymas. Teisės aktuose neregamentuota, kaip turi būti nustatyta ikimokyklinio ugdymo trukmė, nuo kurios priklauso įstaigai skiriamas mokinio krepšelio lėšų dydis.

Švietimo ir mokslo ministerija informavo⁶⁶, kad 2012–2014 metams planuoja parengti Ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašą. Pagal jį savivaldybių parengtuose modeliuose bus nurodoma ikimokyklinio ugdymo trukmė švietimo įstaigose.

Mokinio krepšelio ikimokykliniam ugdymui įvedimas paskatino steigti naujas nevalstybines švietimo įstaigas, naujas grupes. Tėvų (globėjų) mokesčiai už ikimokyklinį ugdymą savivaldybių švietimo įstaigose kol kas nesumažėjo.

Metodikoje nustatyta, kad mokinio krepšelio lėšos ikimokyklinio ugdymo grupių mokiniams skiriamos, kai vaikas ugdomas ne mažiau kaip 20 val. (kontaktinių) per savaitę. Teisės aktuose neregamentuota, kaip turi būti nustatoma ikimokyklinio ugdymo trukmė.

4. Lėšų planavimas ir naudojimas valstybinėse švietimo įstaigose

Švietimo ir mokslo ministerija valstybės biudžeto asignavimus pavaldžioms valstybinėms švietimo įstaigoms (įskaitant profesines mokyklas), teikiančioms ikimokyklinį, priešmokyklinį ir bendrąjį ugdymus, planuoja vykdydama ministerijos programas⁶⁷. Valstybinėms švietimo įstaigoms asignavimai skiriami pagal programų sąmatas, numatant bendrą jų sumą įstaigos išlaikymui, tačiau atskirai asignavimai mokinio krepšeliui finansuoti netvirtinami. Todėl šios įstaigos nefinansuojamos pagal lėšų skyrimo vienam mokiniui principą.

Valstybinės švietimo įstaigos, planuodamos ateinančių metų asignavimus, pateikia Švietimo ir mokslo ministerijai valstybės biudžeto programų išlaidų sąmatas ir skaičiavimus prie sąmatų (pedagogų ir kitų darbuotojų darbo užmokesčiui, darbdavių socialinei paramai, prekėms ir paslaugoms ir kt.)⁶⁸, o Švietimo informacinių technologijų centrui informaciją, kurios reikia mokinio krepšelio lėšų sumai apskaičiuoti⁶⁹ (išskyrus profesines mokyklas).

⁶⁵ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 1 priedo 13 p.

⁶⁶ Švietimo ir mokslo ministerijos 2012-02-06 raštas Nr. SR-608 „Dėl informacijos pateikimo“.

⁶⁷ 10.05 programa „Mokslinių tyrimų ir studijų sistemos modernizavimas“ ir 11.02 programa „Švietimo ir mokslo administravimas“.

⁶⁸ Pagal finansų ministro 2009-06-19 įsakymu Nr.1K-194 patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skaičiavimų, būtinų valstybės biudžeto projektui sudaryti, formas.

⁶⁹ Švietimo ir mokslo ministro 2011-08-24 įsakymu Nr. V-1557 patvirtintas Informacijos, kurios reikia mokinio krepšelio lėšų sumai apskaičiuoti, teikimo Švietimo informacinių technologijų centrui tvarkos aprašas, 1 p.

Švietimo ir mokslo ministerija valstybinėms švietimo įstaigoms asignavimus programoms vykdyti planuoja ir paskirsto Biudžeto sandaros įstatymo⁷⁰ nustatyta tvarka. Biudžetinių metų pradžioje Švietimo ir mokslo ministras priima įsakymą arba ministerijos kancleris – potvarkį, kuriuose pateikiama informacija apie įstaigoms skiriamas mokinio krepšelio lėšas (išskyrus profesines mokyklas, kurios informuojamos raštu), tačiau atskirai nepatvirtina asignavimų mokinio krepšeliui finansuoti. Todėl valstybinės švietimo įstaigos turi tik informacinio pobūdžio duomenis, kokią dalį bendros joms skirtų biudžeto asignavimų programoms vykdyti sumos sudaro mokinio krepšelio lėšos.

Kai kurioms šių įstaigų išlaikyti 2011 m. skirti valstybės biudžeto asignavimai buvo mažesni nei pagal Metodiką apskaičiuotos mokinio krepšelio lėšos.

Pavyzdys

Švietimo ir mokslo ministerija 2011 m. įstaigų išlaikymui skyrė: Kauno apskrities dailės gimnazijai 2 276 tūkst. Lt, Riešės gimnazijai 2 916 tūkst. Lt, Panevėžio Vytauto Mikalausko menų mokyklai 4 900 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Apskaičiavus pagal Metodiką 2011 m. šioms įstaigoms priklausytų: Kauno apskrities dailės gimnazijai 2 834 tūkst. Lt, Riešės gimnazijai 3 077 tūkst. Lt, o Panevėžio Vytauto Mikalausko menų mokyklai 4 902 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų.

Nustatyti dalykai rodo, kad valstybinės švietimo įstaigos, skirtingai negu savivaldybių, nesudaro atskiros programos sąmatos mokinio krepšeliui finansuoti, neveda atskiros šių lėšų panaudojimo apskaitos, neatsiskaito asignavimų valdytojui už mokinio krepšelio lėšų panaudojimą.

Švietimo įstatymas⁷¹ numato, kad valstybinėms kaip ir savivaldybių bei nevalstybinėms švietimo įstaigoms finansuoti taikomas mokymo lėšų skyrimo vienam mokiniui principas, o lėšos apskaičiuojamos ir paskirstomos pagal Vyriausybės patvirtintas metodikas⁷². Pagal Metodiką turi būti planuojamos ir mokymo lėšos profesinėms mokykloms⁷³.

Metodika⁷⁴ nurodo, kad jos nuostatos taikomos skirstant mokinio krepšelio lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms. Tačiau mokinio krepšelio lėšų paskirstymas valstybinėms švietimo įstaigoms nėra aiškiai sureglamentuotas. Todėl būtų tikslinga Švietimo ir mokslo ministerijai inicijuoti Metodikos pakeitimus nustatant tvarką, kaip turi būti paskirstytos mokinio krepšelio lėšos valstybinėms švietimo įstaigoms.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 1 p.

⁷¹ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2011-03-17 įstatymo Nr. XI-1281 redakcija), 67 str. 1 d.

⁷² Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika ir Vyriausybės 2008-12-08 nutarimu Nr. 1320 patvirtinta Profesinio mokymo lėšų skaičiavimo vienam mokiniui, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programą, metodika.

⁷³ Profesinio mokymo lėšų skaičiavimo vienam mokiniui, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programą, metodika, 5 p.

⁷⁴ Vyriausybės 2001-06-27 nutarimu Nr. 785 patvirtinta Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodika (2009-12-23 nutarimo Nr. 1748 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 1 p.

Švietimo ir mokslo ministerijos nuomone⁷⁵, ministerijai pavaldžios švietimo įstaigos yra specifinės: Rytų Lietuvos bendrojo ugdymo švietimo įstaigos, vaikų socializacijos centrai, aklųjų ir silpnaregių, kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centrai. Bendrojo ugdymo švietimo įstaigas Švietimo ir mokslo ministerija nuo 2010 m. liepos 1 d. perėmė iš apskričių su tokiu finansavimu, kurio padidinti neturėjo galimybių. Finansų ministerijos pateikti⁷⁶ maksimalūs asignavimai nebuvo padidinti pagal poreikius iš apskričių perduotoms švietimo įstaigoms. Todėl švietimo įstaigoms, kurių finansavimas nesiekia nustatyto Metodikoje (dėl jų specifikos), Švietimo ir mokslo ministerija, atsižvelgdama į šalies finansines galimybes, ieškos galimybių padidinti asignavimus. Ministerija numato apskaičiuotas mokinio krepšelio lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms kiekvienais metais paskirstyti švietimo ir mokslo ministro įsakymu.

Auditorių nuomone, ši priemonė valstybinėse švietimo įstaigose neužtikrins mokinio krepšelio principo įgyvendinimo planuojant, skirstant ir naudojant mokinio krepšelio lėšas. Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁷⁷, asignavimai biudžetinėms įstaigoms nustatomi ir tvirtinami programų sąmatomis, o ne asignavimų valdytojų įsakymais.

Mokinio krepšelio principas netaikomas planuojant ir skirstant mokymo lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms. Joms biudžeto asignavimai skiriami numatant bendrą lėšų sumą įstaigai išlaikyti. Metodika nurodo, kad jos nuostatos taikomos planuojant ir skirstant mokinio krepšelio lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms, tačiau nėra aiškiai sureglamentuota, kokia tvarka šios lėšos joms turi būti paskirstytos.

⁷⁵ Švietimo ir mokslo ministerijos 2012-04-02 raštas Nr. SR-1728 „Dėl valstybinio audito ataskaitos „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir naudojimo vertinimas“.

⁷⁶ Finansų ministerijos 2010-07-01 raštas Nr.(2.33-01)-6K-1006253 „Dėl prognozuojamų 2011 m. valstybės biudžeto apimčių ir 2011 m. valstybės biudžeto projekto skaičiavimų“.

⁷⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 3 p.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

Dėl specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti poreikio planavimo:

1. Sukurta Metodika užtikrina lėšų planavimo ir skyrimo vienam mokiniui principo įgyvendinimą, nes mokinio krepšelio lėšos savivaldybėms ir savivaldybių bei nevalstybinėms švietimo įstaigoms skiriamos atsižvelgiant į mokinių skaičių, o mokiniui pereinant į kito steigėjo finansuojamą švietimo įstaigą, mokinio krepšelis keliauja paskui jį. Metodika sudaro galimybes savivaldybėms finansuoti įvairias švietimo įstaigas, jų vykdomas programas, nes sutartiniai koeficientai diferencijuojami pagal švietimo įstaigų tipus, dydžius, mokymosi būdus (ataskaitos 1.1.1 skirsnis).

2. Metodikos sutartiniai koeficientai keičiami orientuojantis į valstybės skiriamas lėšas, o ne į skirtingų švietimo įstaigų tipų ir mokymosi būdų mokinių ugdymui reikalingų lėšų poreikį. Nuolat keičiantis sutartiniams koeficientams, švietimo įstaigoms sudėtinga iš anksto planuoti savo veiklą ir išlaidas mokymo reikmėms. (ataskaitos 1.1.1 skirsnis).

3. Mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal Mokinių registro, kuris nebaigtas kurti ir nepriimtas eksploatuoti, duomenis. Pažeidžiant teisės aktą, nepabaigto kurti Mokinių registro duomenys teikiami registro duomenų gavėjams. Kai kurioms švietimo įstaigoms planuojamas neteisingas mokinio krepšelio lėšų poreikis, nes Mokinių registre ne visais atvejais pateikti tikslūs ir patikimi duomenys: susidubliavo mokinių skaičius, mokiniai užregistruoti be priėmimą pagrindžiančių dokumentų arba anksčiau, nei sudaryta mokymo sutartis, registruojant savarankiškai arba savarankiškai nuotoliniu būdu besimokančius mokinius pasirinktos netinkamos mokymosi formos ir dėl to pritaikyti klaidingi sutartiniai koeficientai, trumpas mokinių užregistravimo registre laikotarpis mokslo metų pradžioje, nenustatyta mokymosi savarankiškai nuotoliniu būdu tvarka. Dėl susidubliavusio mokinių skaičiaus ir pritaikytų klaidingų sutartinių koeficientų, 2012 metams savivaldybėms suplanuota ir skirta 3 635,3 tūkst. Lt daugiau mokinio krepšelio lėšų (ataskaitos 1.1.2 skirsnis).

4. Mokinio krepšelio lėšų poreikis savivaldybėse priklauso nuo jų regioninių ypatumų ir jų institucijų vykdomos švietimo politikos. Savivaldybių švietimo įstaigų tinklo optimizavimas turi įtakos mokinio krepšelio lėšų vienam mokiniui išlaikyti dydžiui. Savivaldybės, nustačius jų skatinimo priemones, būtų suinteresuotos efektyviau optimizuoti švietimo įstaigų tinklą (ataskaitos 1.1.3 skirsnis).

5. Dėl neefektyvaus finansų valdymo kai kuriose savivaldybėse susidaro mokinio krepšelio lėšų trūkumas arba nepanaudotos lėšos negrąžinamos į valstybės biudžetą (ataskaitos 1.1.3 skirsnis).

6. Mokinio krepšelio lėšos planuojamos pagal Metodiką, kuri nenumato galimybes atsižvelgti į prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį. Tai lemia sudėtingą, neaiškų ir skubotą lėšų

perskirstymą metų pabaigoje ir nesudaro sąlygų švietimo įstaigoms tinkamai planuoti veiklą ir išlaidas mokymo reikmėms (ataskaitos 1.2 poskyris).

Dėl specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti panaudojimo:

7. Nuo 2010 m. savivaldybėms buvo suteikta daugiau savarankiškumo skirstant mokinio krepšelio lėšas, o švietimo įstaigoms suteiktos didesnės galimybės naudoti joms skirtas mokinio krepšelio lėšas, atsižvelgiant į mokymo reikmių poreikius (ataskaitos 2 skyrius).

8. Valstybės išlaidos vieno mokinio ugdymui didėjo. Didžiausią įtaką turėjo didėjančios išlaidos pedagogų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms finansuoti (ataskaitos 2 skyrius).

9. Mokinio krepšelio lėšų panaudojimo ne pagal paskirtį priežastys (ataskaitos 2 skyrius):

- švietimo įstaigos ūkio išlaidoms naudoja lėšas, nesant savivaldybių tarybų priimtų sprendimų dėl lėšų tikslinės paskirties pakeitimo,
- steigėjai skiria nepakankamai lėšų ūkio išlaidoms finansuoti,
- švietimo įstaigos skirtingai supranta teisės aktų taikymo ir mokinio krepšelio lėšų panaudojimo galimybes.

10. Kai kuriose savivaldybėse lėšų planavimo ir naudojimo sistema neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo ir Metodikos nuostatų, todėl biudžetinių metų pabaigoje švietimo įstaigose susidaro kreditiniai mokinio krepšelio lėšų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimai (ataskaitos 2 skyrius).

11. Savivaldybės dalį mokinio krepšelio lėšų perveda Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai mokyklų išorės vertinimui organizuoti, tačiau tai neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo, nes įstatymuose nenumatyta galimybė šiai įstaigai skirti mokinio krepšelio lėšas. Agentūrą ir jos vykdomą veiklą turėtų finansuoti Švietimo ir mokslo ministerija (ataskaitos 2 skyrius).

Dėl specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti planavimo ir naudojimo ikimokykliniam ugdymui:

12. Mokinio krepšelio ikimokykliniam ugdymui įvedimas paskatino steigti naujas nevalstybines švietimo įstaigas, naujas grupes. Tėvų (globėjų) mokesčiai už ikimokyklinį ugdymą savivaldybių švietimo įstaigose kol kas nesumažėjo (ataskaitos 3 skyrius).

13. Metodikoje nustatyta, kad mokinio krepšelio lėšos ikimokyklinio ugdymo grupių mokiniams skiriamos, kai vaikas ugdomas ne mažiau kaip 20 val. (kontaktinių) per savaitę. Teisės aktuose nereglamentuota, kaip turi būti nustatoma ikimokyklinio ugdymo trukmė (ataskaitos 3 skyrius).

Dėl lėšų planavimo ir naudojimo valstybinėse švietimo įstaigose:

14. Mokinio krepšelio principas netaikomas planuojant ir skirstant mokymo lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms. Joms biudžeto asignavimai skiriami numatant bendrą lėšų sumą

įstaigai išlaikyti. Metodika nurodo, kad jos nuostatos taikomos planuojant ir skirstant mokinio krepšelio lėšas valstybinėms švietimo įstaigoms, tačiau nėra aiškiai sureglamentuota, kokia tvarka šios lėšos joms turi būti paskirstytos (ataskaitos 4 skyrius).

Rekomendacijos

Švietimo ir mokslo ministerijai:

Siekiant užtikrinti tinkamą mokinio krepšelio lėšų poreikio planavimą ir panaudojimą:

1. Inicijuoti Metodikos pakeitimus, nustatant:
  - 1.1. sutartinius koeficientus, kurie būtų pastovūs ir pagrįsti apskaičiuotu mokiniams ugdyti reikalingu lėšų poreikiu (2 išvada);
  - 1.2. atvejus, kuriais gali būti keičiami sutartiniai koeficientai (2 išvada);
  - 1.3. mokinio krepšelio lėšų poreikio planavimą pagal prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį (6 išvada);
2. Teisės aktų nustatyta tvarka perskirstant 2012 m. mokinio krepšelio lėšas atsižvelgti į 3 635,3 tūkst. Lt didesnę 2012 metams savivaldybėms planuotą šių lėšų poreikį (3 išvada).
3. Numatyti priemones, kurios skatintų savivaldybes vykdyti efektyvų švietimo įstaigų tinklo optimizavimą (4 išvada).
4. Rengti ir teikti metodinę pagalbą švietimo įstaigoms mokinio krepšelio lėšų panaudojimo klausimais (9 išvada).
5. Švietimo įstaigų išorės vertinimą finansuoti ne mokinio krepšelio lėšomis, o skiriant valstybės biudžeto asignavimus šią veiklą vykdančiai Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai (11 išvada).
6. Parengti ir patvirtinti Ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašą, kuriame būtų paaiškinta šio ugdymo trukmė (13 išvada).

Siekiant užtikrinti Mokinių registro duomenų tikslumą ir patikimumą:
7. Pabaigti registro kūrimo procedūras ir teisės aktų nustatyta tvarka priduoti jį eksploatuoti (3 išvada).
8. Patikslinti registro nuostatus nustatant, kad mokiniai būtų registruojami teisės aktų nustatyta tvarka pagal sudarytas mokymo sutartis (3 išvada).
9. Registre nustatyti kontrolės priemonės, kurios neleistų švietimo įstaigoms:
  - 9.1. užregistruoti mokinius anksčiau, negu sudaryta mokymo sutartis (3 išvada);
  - 9.2. deklaravusiam išvykimą mokiniui pritaikyti kitokį nei nuotoliniu būdu besimokančio mokinio sutartinį koeficientą (3 išvada).

-
10. Parengti ir patvirtinti mokymosi savarankiškai nuotoliniu būdu aprašą (3 išvada).

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

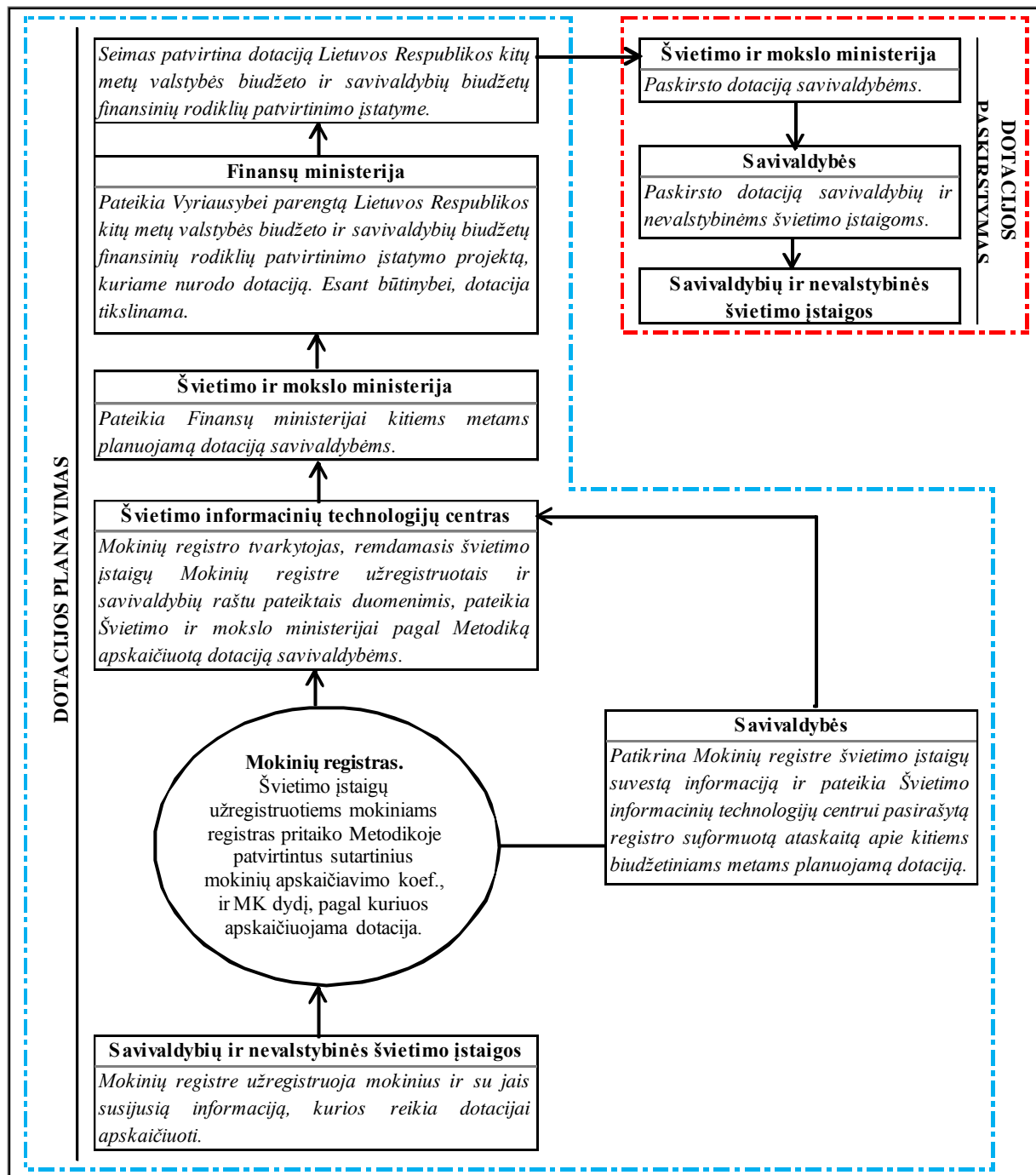
Vilniaus skyriaus vyriausioji valstybinė auditorė

Augustė Baradinskaitė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
naudojimo vertinimas“
1 priedas

Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti planavimas ir paskirstymas savivaldybių ir nevalstybinėms švietimo įstaigoms

Šaltinis – Valstybės kontrolė.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
 naudojimo vertinimas“
 2 priedas

Mokinio krepšelio lėšų dydį įtakojančių veiksnių kitimas

1 lentelė. MK dydžio, bazinio koeficiento ir bazinės mėnesinės algos kitimas 2003–2012 m.

Metai	2003-01-01	2004-01-01	2004-05-01	2005-01-01	2005-09-01	2006-01-01	2007-01-01	2008-01-01	2008-09-01	2009-01-01	2009-05-19	2009-09-01	2010-01-01	2011-01-01	2012-01-01
MK dydis, Lt	1538	1555	1703	1728	1802	1942	2333	2684	3059	3774	3738	3635	3310	3310	3310
Bazinis koeficientas	1,2206	1,2340	1,2340	1,2524	1,3058	1,4072	1,6903	1,7474	1,9915	2,4570	2,4336	2,4829	2,2609	2,2609	2,2609
Bazinė mėnesinė alga, Lt	105	105	115	115	115	115	115	128	128	128	128	122	122	122	122

Šaltinis – Valstybės kontrolė

2 lentelė. Vidutinio sąlyginio pedagogo tarifinio atlygio koeficiento R kitimas 2003–2012 m.

Metai	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
R	7,6	7,6	7,6	7,6	8,77	9,55	12,75	12,75	12,75	12,75

Šaltinis – Valstybės kontrolė

3 lentelė. Pamokų skaičiaus kitimas 2002/2003–2011/2012 mokslo metais pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintus ugdymo planus

Mokslo metai	Pradinio ugdymo klasės				Pagrindinio ugdymo klasės						Vidurinio ugdymo klasės	
	<i>Minimalus/maksimalus pamokų skaičius per savaitę</i>											
	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
2002/2003	22/-	23/-	23/-	23/-	23/27	27/29	28/30	30/31	29/32	28/32	-/30-34 (pagal profilį)	
2003/2004	-/22	-/23	-/23	-/23	24/27	27/29	28/30	30/31	29/32	29/32	-/32	
2004/2005	-/22	-/23	-/23	-/23	24/27	27/29	28/30	30/31	29/32	29/32	-/32	
2005/2006	22/22	22/23	22/23	22/23	26/27	28/29	29/30	30/31	30/32	30/32	-/32	
2006/2007	22/22	22/23	22/23	22/23	26/27	28/29	29/30	30/31	30/32	30/32	-/32	
2007/2008	22/22	23/24	23/24	23/24	26/27	28/29	29/30	30/31	30/32	31/32	28/32	
2008/2009	22/22	22/24	22/24	22/24	26/27	28/29	29/30	30/31	30/32	31/32	28/32	
2009/2010	22/22	23/24	22/24	23/24	26/27	28/29	29/30	30/31	31/32	31/32	28/32	
2010/2011	22/22	23/24	22/24	23/24	26/27	28/29	29/30	30/31	31/32	31/32	28/32	
2011/2012	22/22	23/24	24/24	23/24	26/27	28/29	29/30	30/31	31/32	31/32	28/32	
<i>Neformalus ugdymo pamokos</i>												
2002/2003	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	8	
2003/2004	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	8	
2004/2005	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	8	
2005/2006	8		8		6		6		7		8	
2006/2007	8		8		6		6		7		8	
2007/2008	6		6		6		6		7		8	
2008/2009	12				12				7		8	
2009/2010	8				8				5		6	
2010/2011	8				8				5		6	
2011/2012	4		4		8				5		207 val. per 2 m.	

Pastaba: pamokų skaičius gali būti didesnis arba mažesnis mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, mokomiems namie, savarankiškai, jungtinėse klasėse, jaunimo mokyklose, vaikų socializacijos centruose, sanatorinėse, ligoninių mokyklose ir pan.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

4 lentelė. Mokytojams papildomai tarifikuojamų valandų kitimas 2002/2003–2011/2012 mokslo metais

Mokslo metai	Mokytojams papildomai tarifikuojamos valandos					
	Už mokinių darbų tikrinimą	Už vadovavimą klasei, grupei	Už pasiruošimą pamokoms	Už darbus	Už vadovavimą bendrabučiui, mokomosioms dirbtuvėms ir kitus darbus	Už vadovavimą meno kolektyvui, turinčiam meninio pajėgumo kategoriją
2002/2003	<u>Pradinių klasių</u> - kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 0,5 val.;	Jei mokinių skaičius klasėje iki 12 – 1,5 val. Jei mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2 val.	2,5 val.		Ne daugiau kaip 3 val.	
2003/2004	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 1 val.					
2004/2005	<u>Lietuvių ir tautinių mažumų gimtosios kalbos</u> 5–9 klasės:					
2005/2006	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 1,5 val.;	Jei mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2 val.		1 val.	Ne daugiau kaip po 3 val.	
2006/2007	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2,5 val. 10–12 klasės:					
2007/2008	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 2 val.;	Jei mokinių skaičius klasėje iki 12 – 2,5–4 val. Jei mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 3–5 val.	3,5 val.		Ne daugiau kaip po 4 val.	Iki 3 val.
2008/2009	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 3 val. <u>Užsienio kalbos</u> 5–9 klasės:					
2009/2010	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 0,5 val.;					
2010/2011	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 1 val. 10–12 klasės:					
2011/2012	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 1 val.;	Jei mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2 val.		1-3 val.		
	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2 val. <u>Matematikos</u> 5–9 klasės:					
	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 1 val.;					
	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2 val.					
	10–12 klasės:					
	- kai mokinių skaičius klasėje iki 12 mokinių – 1,5 val.;					
	- kai mokinių skaičius klasėje 12 ir daugiau – 2,5 val.					

Šaltinis – Valstybės kontrolė

5 lentelė. Mokymo reikmių ir joms rekomenduojamų skirti mokinio krepšelio lėšų kitimas 2003-2012 m.

Mokymo reikmės	Metai									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vadovėliams, Lt/mok./m.	31,5	34,5	41,4	50,0	65,1	76,1	71,9	70,0	70,0	70,0
Mokymo priemonėms, Lt/mok./m	6,3	6,9	8,3	9,5	12,4	13,8				
Iš viso vadovėliams ir mokymo priemonėms, Lt/mok./m.	37,8	41,4	49,7	59,5	77,5	89,9	71,9	70,0	70,0	70,0
Pedagogų kvalifikacijai tobulinti, Lt/sut. mok./m.	13,4	14,6	24,4	24,4	24,4	27,2	19,0	19,0	19,0	19,0
Pedagoginėms psichologinėms tarnyboms, Lt/sut. mok./m.			7,2	10,9	13,1	14,6	20,3	19,0	19,0	19,0
Mokinių pažintinei veiklai, Lt/mok./m.				3,7	7,3	8,1	6,9	10,4	10,4	10,4
Mokinių profesiniam orientavimui, Lt/mok./m.					3,7	4,2	3,5			
Iš viso mokinių pažintinei veiklai ir profesiniam orientavimui, Lt/mok./m.				3,7	11,0	12,3	10,4	10,4	10,4	10,4
Brandos egzaminams organizuoti ir vykdyti, Lt/mok./m.							5,8	5,8	5,8	5,8
Profesinės linkmės moduliams finansuoti, Lt/mok./m.							3,8	3,8	3,8	3,8
IKT diegti ir naudoti, Lt/mok./m.								20,0	20,0	20,0
Bendrąjį lavinimą teikiančių mokyklų išorės vertinimui organizuoti, Lt/mok./m.								3,8	3,8	3,8
Neformaliajam švietimui, Lt/mok./mėn.				7,8-12,4	9,42-14,9	9,42-14,9	18,7-21,9	5,0	5,0	5,0

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
 naudojimo vertinimas“
 3 priedas

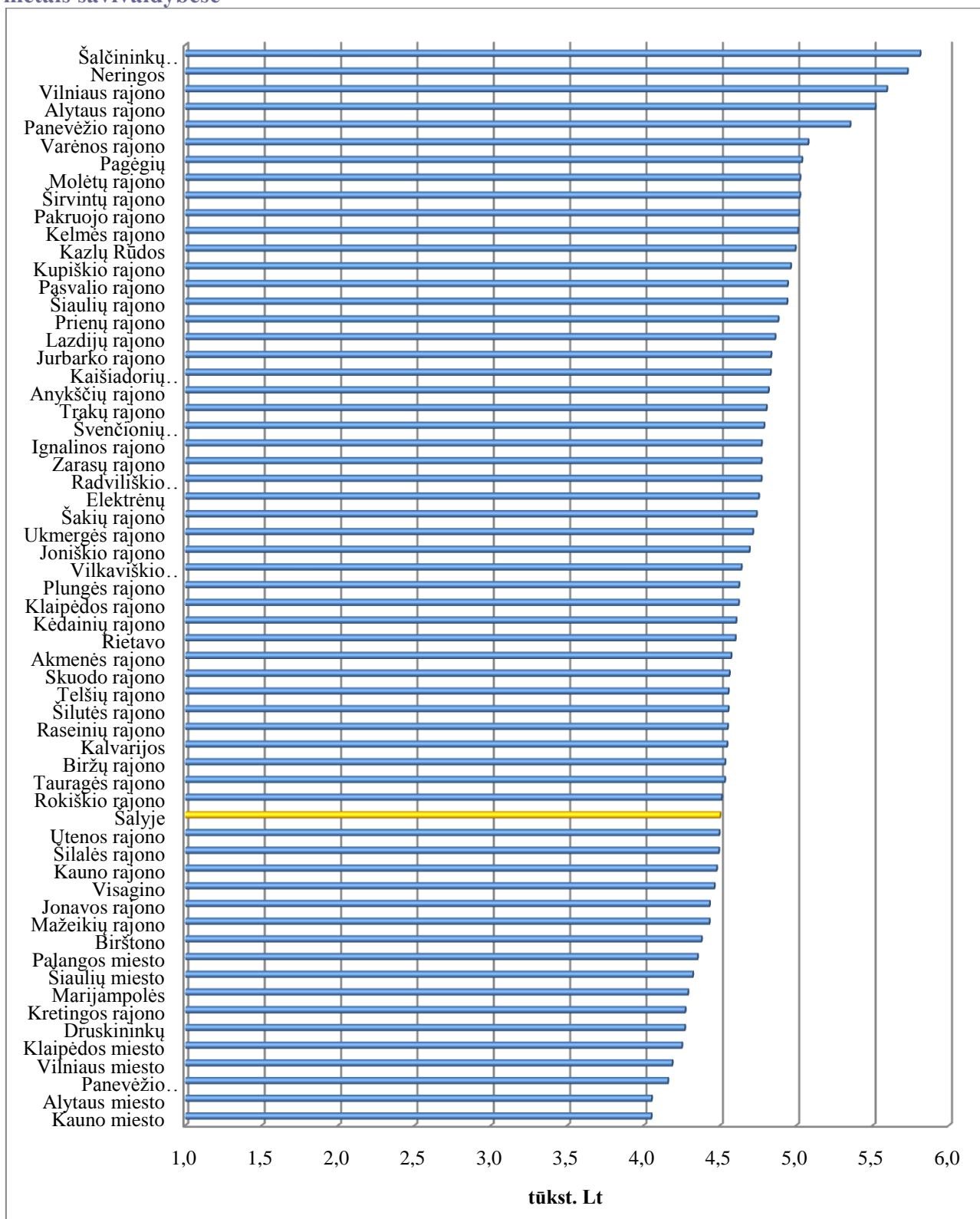
Vyriausybės nutarimų, patvirtinusių Metodikos pakeitimus ir įstatymų, patvirtinusių specialiąsias tikslines dotacijas mokinio krepšeliui finansuoti, datų palyginimas

Metai, kuriems planuojamos mokinio krepšelio lėšos	Vyriausybės nutarimas, kuriuo patvirtintas Metodikos pakeitimas, įsigaliojantis nuo ateinančių metų sausio 1 d.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas
2003	2002-12-11 Nr. 1947	2002-12-10 Nr. IX-1227
2004	2003-12-16 Nr. 1617	2003-12-11 Nr. IX-1884
2005	2004-12-03 Nr. 1561	2004-11-09 Nr. IX-2550
2006	2005-12-28 Nr. 1428	2005-12-08 Nr. X-433
2007	2006-12-22 Nr. 1332	2006-12-07 Nr. X-963
2008	2007-12-17 Nr. 1385	2007-12-06 Nr. X-1353
2009	2008-12-24 Nr. 1343	2008-12-22 Nr. XI-96
2010	2009-12-23 Nr. 1748	2009-12-10 Nr. XI-563
2011	2010-12-22 Nr. 1823	2010-12-09 Nr. XI-1210
2012	2011-12-28 Nr. 1542	2011-12-20 Nr. XI-1823

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
„Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
naudojimo vertinimas“
4 priedas

Vienam priešmokyklinio ir bendrojo ugdymų mokiniui skirtos mokinio krepšelio lėšos 2011 metais savivaldybėse

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
„Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
naudojimo vertinimas“
5 priedas

Lietuvos ir kitų Europos šalių švietimo rodiklių 2009 m. palyginimas

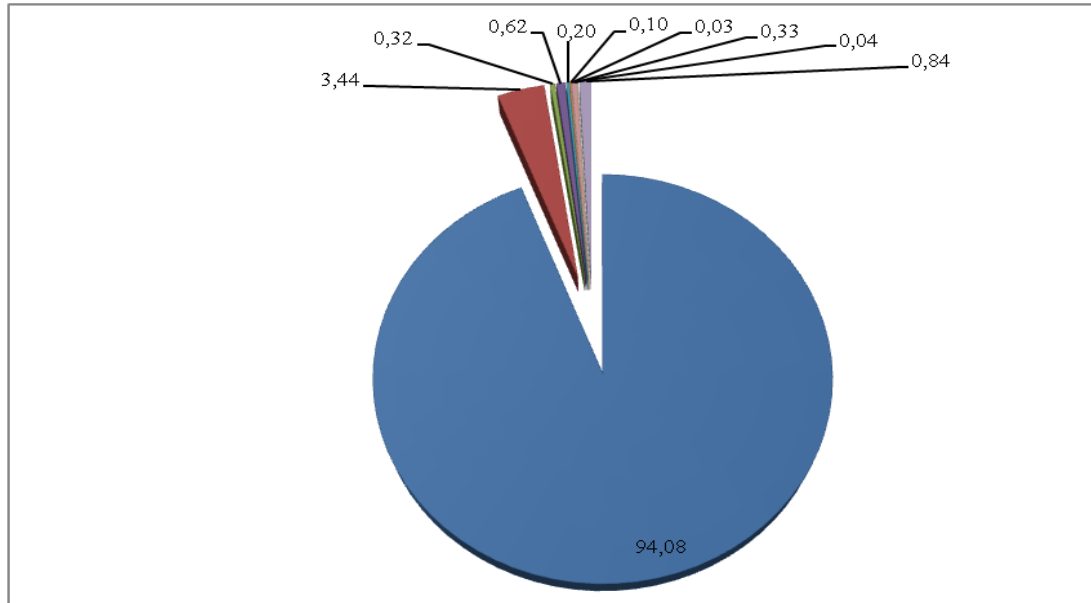
Eil. Nr.	Vienam pedagogui tenkantis pradinio ugdymo mokinių skaičius		Vienam pedagogui tenkantis pagrindinio ugdymo mokinių skaičius		Mokinių skaičiaus vidurkis pradinių mokyklų klasėse		Mokinių skaičiaus vidurkis pagrindinių mokyklų klasėse	
1	Jungtinė karalystė	19,9	Jungtinė karalystė	16,1	Jungtinė karalystė	24,5	Vokietija	24,7
2	Prancūzija	19,7	Estija	15,7	Airija	24,2	Prancūzija	24,5
3	Čekija	18,4	Vokietija	15,1	Prancūzija	22,7	Ispanija	24,3
4	Slovakija	17,7	Prancūzija	14,9	Vokietija	21,7	Lenkija	23,3
5	Bulgarija	17,4	Slovakija	14,0	Ispanija	21,1	Portugalija	22,6
6	Vokietija	17,4	Lenkija	12,9	Bulgarija	20,9	Austrija	22,6
7	Slovėnija	16,7	Bulgarija	12,5	Vengrija	20,7	Bulgarija	22,2
8	Rumunija	16,4	Rumunija	12,2	Malta	20,4	Čekija	22,0
9	Estija	16,2	Čekija	11,5	Portugalija	20,2	Kroatija	21,9
10	Airija	15,9	Švedija	11,3	Čekija	19,9	Vengrija	21,7
11	Olandija	15,8	Kroatija	11,0	Suomija	19,8	Graikija	21,6
12	Kroatija	15,4	Vengrija	10,8	Šveicarija	19,4	Italija	21,5
13	Kipras	14,5	Kipras	10,2	Danija	19,4	Kipras	21,3
14	Suomija	13,6	Suomija	10,1	Austrija	18,9	Slovakija	21,1
15	Ispanija	13,3	Ispanija	10,1	Italija	18,8	Lietuva	20,6
16	Austrija	12,6	Italija	10,0	Lenkija	18,7	Suomija	20,1
17	Belgija	12,5	Norvegija	9,9	Kipras	18,6	Estija	20,1
18	Švedija	12,1	Austrija	9,6	Slovėnija	18,5	Danija	19,9
19	Latvija	11,4	Latvija	8,7	Slovakija	18,4	Rumunija	19,9
20	Portugalija	11,3	Belgija	8,1	Estija	18,1	Slovėnija	19,8
21	Italija	10,7	Slovėnija	7,9	Kroatija	18,0	Jungtinė karalystė	19,6
22	Vengrija	10,7	Portugalija	7,6	Rumunija	17,9	Malta	19,6
23	Norvegija	10,7	Lietuva	7,6	Islandija	17,8	Islandija	19,5
24	Lenkija	10,2	Malta	6,5	Graikija	17,0	Šveicarija	18,7
25	Danija	9,9	Graikija	ND	Latvija	15,1	Latvija	16,3
26	Islandija	9,9	Šveicarija	ND	Lietuva	14,9	Olandija	ND
27	Lietuva	9,7	Airija	ND	Olandija	ND	Švedija	ND
28	Malta	9,4	Olandija	ND	Švedija	ND	Norvegija	ND
29	Graikija	ND	Danija	ND	Norvegija	ND	Belgija	ND
30	Šveicarija	ND	Islandija	ND	Belgija	ND	Airija	ND

Pastaba: ND – nėra duomenų.

Šaltinis – EUROSTAT

Valstybinio audito ataskaitos
 „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
 naudojimo vertinimas“
 6 priedas

Atitinkamoms mokymo reikmėms panaudotos mokinio krepšelio lėšos 2010 m., proc.

Mokymo reikmės	tūkst. Lt	%
Darbo užmokestis ir soc. draudimas	1848099,4	94,08
Vadovėliai ir mokymo priemonės	67537,4	3,44
Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas	6244,9	0,32
Pedagginės psichologinės tarnybos	12128,5	0,62
Mokinių pažintinė veikla ir profesinis orientavimas	3902,0	0,20
Brandos egzaminų organizavimas ir vykdymas	1960,3	0,10
Profesinės linkmės modulių finansavimas	674,6	0,03
IKT diegimas ir naudojimas	6537,8	0,33
Bendrajį lavinimą teikiančių mokyklų išorės vertinimo organizavimas	752,6	0,04
Neformalusis švietimas	16462,3	0,84
Iš viso:	1964299,8	100,00

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo ir mokslo ministerijos duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
 naudojimo vertinimas“
 7 priedas

Mokytojų darbo užmokesčio kitimas 2004-2010 m.

Metai	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Mokytojų mėnesinis bruto darbo užmokestis, Lt	1 256,9	1 363,8	1 597,0	1 832,5	2 353,3	2 861,4	2 712,3

Pastaba: mokytojai – savivaldybių ir valstybinių švietimo įstaigų pagrindinio, vidurinio ir specialiojo ugdymo mokytojai, mėnesinis bruto darbo užmokestis – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį.

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

Valstybinio audito ataskaitos
 „Mokinio krepšelio lėšų planavimo ir
 naudojimo vertinimas“
 8 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
Rekomendacijos ataskaitoje				
1.1.	Inicijuoti Metodikos pakeitimus, nustatant sutartinius koeficientus, kurie būtų pastovūs ir pagrįsti apskaičiuotu mokiniams ugdyti reikalingu lėšų poreikiu (2 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Švietimo ir mokslo ministro įsakymu bus sudaryta darbo grupė dėl Metodikos tobulinimo, kuri peržiūrės Metodikos nuostatas ir pateiks siūlymus dėl jos pakeitimo.	2014-01-01
1.2.	Inicijuoti Metodikos pakeitimus, nustatant atvejus, kuriais gali būti keičiami sutartiniai koeficientai (2 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Švietimo ir mokslo ministro įsakymu bus sudaryta darbo grupė, kuri išnagrinės galimybę nustatyti Metodikoje mokinio sutartinio koeficiento keitimo atvejus.	2014-01-01
1.3.	Inicijuoti Metodikos pakeitimus, nustatant mokinio krepšelio lėšų poreikio planavimą pagal prognozuojamą mokinių skaičiaus pokytį (6 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Švietimo ir mokslo ministro įsakymu bus sudaryta darbo grupė, kuri išnagrinės galimybę nustatyti lėšų poreikio planavimo pakeitimus.	2014-01-01
2.	Teisės aktų nustatyta tvarka perskirstant mokinio krepšelio lėšas, atsižvelgti į 3 635,3 tūkst. Lt didesnį 2012 metams savivaldybėms planuotą šių lėšų poreikį (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Ministerija 2012-03-23 raštu Nr. SR-1527 savivaldybių administracijų direktoriams išsiuntė raštą, kuriame prašoma patvirtinti duomenis apie patikslintą mokinių skaičių 2011-09-01. Pagal šiuos duomenis lėšos savivaldybėms bus perskirstytos.	2012-12-01
3.	Numatyti priemones, kurios skatintų savivaldybes vykdyti efektyvų švietimo įstaigų tinklo optimizavimą (4 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama parengti ES finansuojamą projektą, pagal kurį būtų numatyti mokymai ir kvalifikacijos kėlimas savivaldybių darbuotojams ir kitos skatinimo priemonės.	2015-01-01
4.	Rengti ir teikti metodinę pagalbą švietimo įstaigoms mokinio krepšelio lėšų panaudojimo klausimais (9 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Internetiniu adresu http://www.smm.lt/klausimai bus sukurta atskira dalis atsakyti į klausimus (elektroniniu paštu), susijusius su mokinio krepšeliu.	2012-09-01
5.	Švietimo įstaigų išorės vertinimą finansuoti ne mokinio krepšelio lėšomis, o skiriant valstybės biudžeto asignavimus šią veiklą vykdančiai Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai (11 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama patikslinti Metodiką.	2014-01-01
6.	Parengti ir patvirtinti Ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašą, kuriame būtų paašškinta šio ugdymo trukmė (13 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Švietimo ir mokslo ministerija 2012–2014 metams iš ES socialinio fondo lėšų planuoja parengti Rekomendacijas dėl ikimokyklinio ugdymo organizavimo įvairovės modeliavimo ir organizavimo modelių aprašus, kur būtų aprašoma ikimokyklinio ugdymo grupių	2013-07-01

			ugdymo trukmė.	
7.	Pabaigti Mokinių registro kūrimo procedūras ir teisės aktų nustatyta tvarka priduoti jį eksploatuoti (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama perduoti Mokinių registrą eksploatuoti.	2013-09-01
8.	Patikslinti Mokinių registro nuostatus nustatant, kad mokiniai būtų registruojami teisės aktų nustatyta tvarka pagal sudarytas mokymo sutartis (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama pakeisti Mokinių registro nuostatus, specifikaciją ir papildyti programinę įrangą naujais duomenimis.	2013-09-01
9.1.	Mokinių registre nustatyti kontrolės priemonės, kurios neleistų švietimo įstaigoms užregistruoti mokinius anksčiau, negu sudaryta mokymo sutartis (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama išanalizuoti galimybę keisti Mokinių registrą ir su tuo susijusią techninę dokumentaciją ir programinę įrangą.	2013-09-01
9.2.	Mokinių registre nustatyti kontrolės priemonės, kurios neleistų švietimo įstaigoms deklaruojamam išvykimui mokiniui pritaikyti kitokį nei nuotoliniu būdu besimokančio mokinio sutartinį koeficientą (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojama klausimą derinti su Gyventojų registru, kuriam sutikus teikti duomenis, toks požymis būtų įtrauktas į Mokinių registro duomenis ir panaudotas mokinio krepšelio apskaičiavimo kontrolei.	2013-09-01
10.	Parengti ir patvirtinti mokymosi savarankiškai nuotoliniu būdu aprašą (3 išvada).	Švietimo ir mokslo ministerija	Planuojamas parengti Mokymosi formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašas, kuriame aprašomas nuotolinis mokymosi būdas.	2012-09-01